Ч. 210 (14.753). Львів, пятниця 24. вересня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gtówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 228-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.080.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . . 30.00 "
Річно . . . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Криза валенсійського уряду.

ЛЯРҐО КАВАЛЛЕРО НАМАГАЄТЬСЯ ПОВАЛИТИ НЕҐРІНА.

Політичне положення у Валенсії нині помітно погіршилося; урядової кризи годі буде оминути. Неуспіхи уряду Неґріна в Женеві (зокрема факт, що валенсійського представника не вибрали до Ради Ліґи Націй) приписують проурядові кола пропаґанді б. премієра і лідера лівиці Лярґа Каваллера, який недавно їздив до Парижа на збори соціялістичного Інтернаціоналу; деякі урядові часописи навіть подали це півофіційно, викликуючи живу реакцію лівиці.

Недавно дійшло на вулицях Валенсії до кровавих сутичок між військом і анархістами. Це прискорить димісію Неґріна; на його місце прийде Лярґо Каваллеро, що утворить уряд з представників усіх крайно-лівих партій.

„ХЛІБА І СПРАВЕДЛИВОСТИ" — КРИЧАТЬ ДЕМОНСТРАНТИ НА ВУЛИЦЯХ БАРСЕЛЬОНИ.

Як подає паризький „Ле Журналь", між 17. і 18. ц. м. дійшло у Барсельоні до поважних заворушень на тлі голоду; служба з трудом здавила їх, арештуючи коло 1000 осіб. В ночі з понеділка на вівторок на вулицях Барсельони знову появились юрби жінок, що демонстрували, викрикуючи: „хліба і справедливости", опісля кинулися рабувати крамниці.

УСПІХИ ІТАЛІЙСЬКОГО ЛЕТУНСТВА В ЕСПАНІЇ.

Як подають італійські півофіційні джерела, від початку еспан. громадянської війни італійське летунство знищило 400 червоних літаків, а втратило лише 15 апаратів.

УРУҐВАЙ ВИЗНАЄ КОНСУЛЯТ ЕСПАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УРЯДУ.

Уруґвайський уряд повідомив представника ген. Франка і свої дипльоматичні станиці, що він визнає консулярні документи уряду зі Саляманки та консулярних представників того уряду в державах, що його визнають.

Американська амбасада не покидає Нанкіну.

Американський державний департамент оголосив звіт американського амбасадора в Нанкіні, такого змісту: Нанкінська амбасада зовсім не дістала з Вашинґтону приказу виїхати з Нанкіну. Амбасадор забрав цілий свій персонал на чердак „Люзону" не щоби ним відплисти, лише щоби охоронитись від небезпеки підчас бомбардування. З „Люзону" американська амбасада тримала постійний контакт з китайським урядом.

ЯПОНЦІ ОКРУЖУЮТЬ КИТАЙЦІВ.

Японські війська почали окружувати китайські становища під Поатін-Фу. Дві японські кольони маширують з ріжних сторін, одна з них вже почала бій з китайцями.

КАНТОН ЗНОВУ ЗБОМБАРДОВАНИЙ.

Як подає Райтер, 12 великих японських бомбових літаків під охороною мисливських почало знову бомбардувати китайську дільницю Кантону.

КРІВАВІ БОЇ ПІД ШАНҐАЄМ.

На північному відтинку шанґайського фронту японці 8 разів атакували безуспішно китайські становища. Коло 600 японців згинуло, заки дісталось до китайських становищ, решта (10 [illegible]) згинуло в рукопашній боротьбі. Китайці перейшли до протинаступу і також потерпіли дуже поважні втрати.

Хто такий отаман Тронкозо?

Директор французької служби безпеки дав учора пресі кілька інформацій на тему нападу на еспанське підводне судно у Бресті. Назвисько Тронкозо не є правдиве; арештований уживав його від хвилини, коли поліція звернула увагу на його діяльність. 14. ц. м. замешкав він в одному готелі у Бресті під назвиськом Супреля. Недалекий процес терористів у Сереті виявить нові подробиці тої афери, яка вяжеться зі замахами у Сербер і Тусю.

Націоналісти у пресі совітського Туркестану.

Як подають з Ташкенту, арештували начального редактора тамошнього передового часопису „Правда Востока", а цілу редакцію усунули за „буржуазний націоналізм". Під управою нового начального редактора, якого прислали з Москви, „Правда Востока" розвинула завзяту кампанію проти партійних органів у Туркестані, проводу тамошнього комсомолу, урядів туркестанських республик і т. д. З огляду на те слід сподіватись дальших переслідувань проти туркестанських націоналістів.

—o—

Sygn. VI. 1. Pr. 186/37. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie, w składzie: Przewodniczący Wiceprezes S. O. Ł. Malicki, Sędziowie S. O.: P. Dysiewicz i D.r J. Locker, w sprawie konfiskaty Nr. 201 czasopisma p. t. „Diło" z daty Lwów, dnia 12. września 1937 r., do Sygn. VI. 1. Pr. 186/37, — na posiedzeniu niejawnym w dniu 18 września 1937 r., po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 14 września 1937 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Diło", Nr. 201 z daty Lwów, dnia 12 września 1937 r., zawierającego w artykule p. t.: „Senzacyjny proces Surchenka", — znamiona wyst. z art. 159 k. k., — zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21. ust. druk. z dnia 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Wymieniony wyżej artykuł ma na celu ujawnienie wyników śledztwa przed rozprawą główną bez zezwolenia właściwej władzy. Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§. 36 i 37. ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Ł. Malicki, wr. Protokulant: Stachurski, wr. Za zgodność: Lipanowicz, kier. sekret.

—o—

ПРИВАТНІ СЛУЖБОВИКИ І ГРОМАДЯНСТВО.

Львів, 23. вересня 1937.

Польща належить до тих держав, де розбудовано бюрократію до величезних розмірів, яка разом з численною армією і не менше численною службою публичної безпеки тяжить на суспільній господарці, забираючи на свої потреби найвищий відсоток суспільного доходу. Наша участь у цій бюрократії мінімальна, у деяких ділянках рівна буквально нулі, з цієї причини, що кандидатів української народности навіть з найліпшими фаховими кваліфікаціями не приймають (з дуже дрібними виїмками) до служби в державних чи самоуправних установах, або в установах напів публичного характеру. Цей ринок праці, що в Польщі є найбільшим відборцем, для нас майже зовсім замкнений і для життя нашої інтеліґенції зачинає він мати щораз менше практичне значіння, як для неї під цю пору дуже мало або й зовсім недоступний.

Давніше бувало інакше, бо понад 90 відсотків української інтеліґенції в Галичині було на державній та взагалі публичній службі як урядовці, учителі тощо. Розмірно численна була перед війною теж і нижча українська державна служба як возні, листоноші, жандарми та нижчі залізничі функціонарі. Нині здобуття т. в. сталої пенсії й емеритури, що до війни було мрією — і то легко досяжною — у неодного з наших громадян, перейшло в країну казок.

Залишилися греко-католицькі священники і вільні інтеліґентські фахи: адвокати, лікарі, інжиніри тощо. Священники незвичайно спролетаризувалися не тільки внаслідок загальної господарської кризи, але теж і внаслідок конкордату, в додатку добре підскубані матеріяльно своєю церковною ерархією. Ще без порівнання більше спавперизувались адвокати, давніше звання з найвищими у нас доходами: їх сучасна нужда — це наслідок не самої кризи, але свідомо теж і політики влади. Не гаразд і членам інших вільних інтеліґентських фахів, обмежених здебільша на власну зубожілу кліентелю. Невідрадний матеріяльний стан величезної більшости вичисленої інтеліґенції відбився і відбивається дуже відємно на її суспільній громадянській праці, на яку не стає й буквально ніяких матеріяльних засобів. А всеж є серед неї ще численні одиниці, що при своїй нужді віддають безкорисно свою працю нашій загально-національній справі. Це справді тихі, невідомі герої!

Найчисленнішу сьогодні категорію працівників у національній роботі творять у нас приватні службовики українських установ, у пер-

шу чергу кооперативних, рідношкільних, освітніх, вкінці нечисленних ще приватницьких підприємств. До війни поза „Дністром“, „Народною Торговлею“, деякими іншими більшими кооперативами, почасти теж поза рідношкільною організацією — і то щойно в останніх передвоєнних роках — приватні службовики як більший помітний гурт у нас майже не істнували. Забирала і годувала всіх інших державна служба. Попасти на приватну службу вважали за свого роду особистий деспект і її брали здебільша хіба ті одиниці, що вже ніяк не могли приміститися при державному жолобі. Незорганізовані, зрештою і нечисленні, не мали приватні службовики ніякого помітнішого значіння у нашому громадянстві. Службу в наших національних установах у краю робили передовсім добровольці дилетанти з ріжних інших фахів — адвокати, священники, учителі, дещо і державні службовики — найчастіше цілковито безкорисно з посвяти і пієтизму для самої справи. І самозроуміло, що й видатність праці тих добровольців-нефахівців не могла бути і не була надто велика.

Прийшли інші часи й інші відносини. Здержання доступу до державної служби і самі потреби життя у скрутному сучасному лихолітті приневолили нашу молоду повоєнну інтеліґенцію, з якої більшість здобула фахову освіту у закордонних — пізніше і польських — високих школах, оглянутися за варстатом праці для себе. Розбита війною українська кооперація, як і інші установи, була тоді в стадії реорганізації та розбудови. Там і примістилася деяка частина молодих висококваліфікованих фахівців. Вони й перевели реорґанізацію та розбудували нашу кооперацію, „Сільський Господар“, „Просвіту“, рідне шкільництво, дали ініціятиву та її самі здійснили при творенні нових варстатів праці та багатьох інших установ загального національного значіння з ріжнородних ділянок. Історична заслуга цієї ґенерації, як очевидно і декого зі старших, для створення теперішнього нашого національного стану в Польщі просто величезна. На спеціяльну згадку заслуговує і наша преса, яку по війні поширено теж на станову та фахову і навіть суто пропаґандивну, бо і вона заважила чимало у позитивних вислідах нашої нової творчої праці.

Зродилися по війні і нові станові орґанізації, зорґанізувалися теж і українські приватні службовики у своїй „СУПРУЗ-і“. А число їх на наші відносини, зокрема і передовсім кооперативних працівників, як теж рідношкільних, сільськогосподарських та освітніх, вже сьогодні дуже поважне і має свою питому вагу та загально-суспільну вартість, яка не меншає, тільки збільшується і то з кожним роком. Є це першорядний чинник дальшого правильного розвитку нашого загально-національного будівництва.

У цьому будівництві були і більші потрясення. Зробила це господарська кріза, а у нас ще спеціяльно і відома пацифікація з 1930. р. Що її перелержано і зроблено ще й нові поступи, треба це приписати не лише нашій національній тугости й енерґії, але в неменшій мірі також праці та посвяті приватних службовиків наших установ. Кажу виразно: посвяті, бо працювали вони жертвенно здебільша при дійсно голодових платнях, часто нижче сто золотих місячно для працівників з високою фаховою освітою і на відповідальних становищах!

Господарська кріза в загальному значно зменшилась, але заробітки приватних службовиків наших установ таки не поправились. І не тільки залишились і дальше голодові та в додатку неправильно виплачувані „платні“ рідношкільних службовиків, але голодовими залишилися теж заробітки великої скількости працівників українських господарських установ, що відчули вже й у своїх білянсах поправу свого положення.

Добре платних начальних становищ у наших установах нема багато й очевидно не дорівнюють вони далеко-далеко аналоґічним платням нпр. у поляків, не кажучи вже про заграницю. А всеж у нашої службової верхівки нема цієї безпросвітної нужди, що панує у звичайних низових службовиків. Поправу відчула хіба сама верхівка, а не низи, нераз — як сказано — люди з високою освітою. Буває і таке, що й особисті відносини між верхівкою і низами та поведінка з низами не завжди коректні. Правда, це виїмки, але вони є. Автім і нпр. кооперативна верхівка на провінції є лихо платна, але і їй завидує дехто з місцевих матадорів, мовляв, і триста золотих місячно забагато.

Прикро писати, а треба, що слідний наш поступ, чи хочби здержання дотеперішнього стану, окуплені ціною нужди широких кругів службовиків наших установ. Загал громадянства мало цікавиться їх невідрадним положенням при місячних заробітках — бо і такі бувають — від 50—80 зол. Є випадки, що цим положенням небагато цікавляться і ті, що статутово покликані дбати про установу та її службовиків. Зрозуміла річ, що така поведінка викликує у службовиків оґірчення та зневохочує їх до праці, зокрема ще й там, де службовики бачать самі, що фінанси установи можуть дати їм матеріяльну поправу. А чейже на службовиках — від гори в долину — лежить передовсім доля установи.

Загал громадянства і члени установ повинні зрозуміти і те, що приватні службовики не парії, а повноправні громадяни, які виконують корисну і творчу громадянську працю, за яку належиться їм не лише признання, але і в інтересі самої установи і відповідна матеріяльна винагорода.

Д-р Степан Баран.

ЗА ОКЕАНОМ.

КОНҐРЕС ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ.

Наради V. Конґресу Українських Професіоналістів відбулися в готелі „Алертон“ у Клівленді 4. і 5. вересня ц. р. Голова Т-ва д-р В. Галан на Конґрес не прибув. Відкрив його заступник голови адв. І. Сквір. Головував адв. Роман Смук, секретарювала адв. Анна Чопик. Присутнім делеґатам адв. М. Дуди предложив адресар українських професіоналістів у виді книжечки. Зі звітів і дискусії виходило, що Товариство не проявляло в останнім році відповідної діяльности. І тому наради відбувалися в тім напрямі, щоб намітити Товариству такі завдання на найближчий рік, які моглиб бути виконані. З предложених адв. Сквіром плянів виходило, що є можливости відкрити українське академічне товариство („фратерніті“), в якому можнаб удержувати постійно українських студентів. Переведення цієї справи поручено адв. Сквірові, який має дібрати собі до помочі, кого буде потребувати. Рішено щодо цього ще увійти в порозуміння з тими нашими орґанізаціями, що дають молоді стипендійні допомоги і передано цю справу адв. О. Малицькому. Вирішено теж продовжувати видавання адресаря українських професіоналістів, як теж обговорювано способи, як і кому це виконати. Багато уваги присвячено справі навязання тіснішого звязку між молоддю і професіоналістами, зокрема, щоб допомогти українській молоді, що студіює в коледжах. Обговорено потребу видавання заходами Товариства квартальника з науковим підкладом. Та найбільше уваги присвячено справі притягнення всіх українських професіоналістів до Товариства. Рішено орґанізувати філії Товариства по місцях, в яких живе принайменше пятьох українських професіоналістів. Такі філії поручено орґанізувати отсим делеґатам: адв. Дудунові в Філядельфії, д-рові Кібзеєві в Дітройті, адв. Яцеву у Віндзорі, адв. Яремієві в Торонті, адв. Сквірові в Мекаду й окрузі, адв. Тарнавському в Клівленді, д-рові Канчірові в Шікаґо, адв. М. Пізнакові в Ню Йорку й околиці. До нового уряду Товариства Українських Професіоналістів увійшли: адв. Роман Смук (Шікаґо), предсідник; адв. Михайло Пізнек (Ню Йорк), заступник предсідника; д-р В. Яремій (Торонто), другий заст. предс.: д-р Павло Канчір (Шікаґо), секретар-скарбник.

СВЯТО І З'ЇЗД КАТОЛИЦЬКОЇ МОЛОДІ У СТЕМФОРДІ.

IV. Конґрес Ліґи Української Католицької Молоді відбувся у Стемфорді, Конн. 4., 5. і 6. вересня в будинку Української Вищої Школи. Були спортові змагання, реферати, концерт і танці. Присутні взяли участь у посвяченні Музею і Бібліотеки, якого доконав еп. К. Богачевський і яке відбулося в неділю по архиєрейській Службі Божій. На посвяченні було коло 3.000 народу. В неділю пополудні був концерт української орхестри з Філядельфії під проводом проф. Ф. Дубаса. Виступали теж сироти, що є під опікою С.С. Василіянок у Філядельфії, і відіграли театральну виставу „Марія в храмі“. Промовляли о. М. Залітач, впорядчик свята, і п-на Ева Піддубчишин, персдідниця Католицької Ліґи. Другу частину концерту виконали злучені хори з нюйорської околиці, що виступили під проводом проф. Олександра Кошиця. Їх виступ був мистецькою атракцією. Диригент і співаки збирали рясні й заслужені оплески. Жаль тільки, що саме підчас цієї дійсно гарної частини програми не було стільки публики, скільки повинно було бути. Це мабуть тому, що падав дощ. Вечором у неділю відбувся бенкет, на якім тостмайстром був п. Миронюк з Канади. Промовляли: еп. Богачевський, о. Пик та о. Процько. В понеділок відбувалися наради Ліґи, підчас яких виявилося, що Ліґа має поважні довги головно через видавання „Юкрейніен Ют Мегезин“. Гості й публика не могли прислухуватись тим нарадам, бо їх президія проголосила тайними. До нового уряду вибрано тих самих, що були у минулому році, крім другої заступниці голови. Чергова конвенція відбудеться в 1938 р. у Пітсбурґу на початку серпня.

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ НА СХОДІ.

Український День на Сході, який відбувся 6. вересня в парку Деніш Гом Ґров у Меточен (Ню Джерзі), стягнув поважну скількість народу. Архиєрейську Службу Божу відправив православний еп. Богдан. Впорядчиком свята був о. І. Гундяк, що був теж тостмайстром на обіді. В концерті взяли участь два хори: з Алентавн під проводом І. Зазворського і з Картерет під проводом Д. Зазворського. На свято прислав привіт ґубернатор стейту Г. Дж. Гофман, промовляли: еп. Богдан, посадник міста Картерету Дж. В. Миттак, Роман Слободян та о. Й. Филима

ПОДОРОЖ ПРОФ. ДМ. ДОРОШЕНКА ПО КАНАДІ.

Проф. Д. Дорошенка запросили були до Канади зробити виклади з української історії і він перебував там від початку липня та вернувся 2. ц. м. до Европи. В Едмонтоні зробив він цілий курс української історії та в усіх головніших містах Канади по кілька викладів. У більших містах виклади ці стягали по 400—500 слухачів. Майже всюди роблено збірки на Український Музей у Празі.

Відвідини проф. Д. Дорошенка в Канаді викликали в тамошнім українськім громадянстві велике зацікавлення загально-українськими справами та причинилися до обєднання окремих частин цього громадянства. На викладах та приняттях на пошану „дорогого і славетного гостя“, як величали канадійські українці проф. Д. Дорошенка, сходилися люди всіх партій, орієнтацій та обрядів, як це було особливо в Торонто.

У Вінніпеґу зробив проф. два виклади: про культурну працю української еміґрації в Европі та про визначніші жінки на Україні. За 50 днів, які проф. Д. Дорошенко перебув у Канаді, зробив він 48 курсових викладів та 12 публичних відчитів, не числячи промов з нагоди ріжних свят.

У своїх викладах, як і в своїх звязках з українським громадянством Канади стояв проф. Д. Дорошенко все понад місцевими поріжненнями, які поважно зменшують політичне значіння тамошнього українства, що має дуже поважні матеріяльні засоби і політичні впливи, які моглиб сильно помогти цілій українській справі.

Перед зміною турецького уряду?

Турецький премієр Ісмет Іноню дістав на власне бажання відпустку. З огляду на те появились поголоски про зміну уряду. Авторитетних вісток у цій справі нема.

Обовязки премієра виконує тимчасом міністр господарки.

Можливости української національної реальної політики.

ГОЛОС В АНКЕТІ „ДІЛА" ПОСЛА ПРОФ. В. КУЗЬМОВИЧА.

(Докінчення).

Організація національної боротьби в усяких політичних умовинах вимагає 1) незвичайного поширення громадянської активности і притягнення до неї якнайбільшої скількости одиниць; 2) переведення засади, що не можна занедбати ні одної комірки державного життя, в якій би не ставити й не боронити українських інтересів. Зневіра в себе, абстиненція, бойкот — це найгірша методика боротьби для недержавної нації. Всюди проникнути, все використати — найкраща. Клясичним прикладом може тут бути закон про шкільний плебісцит. Його творено тоді, коли в українському громадянстві панувало гасло абстиненції від участи в державному житті. Сьогодні видно, що найбільшою помилкою був би тоді бойкот закону. Тодішні українські політичні чинники вагалися, що робити. Побідила думка — використати закон. Це не лише незвичайно спопуляризувало боротьбу за рідну мову в школі, втягнуло в боротьбу за неї сотні тисяч, але ступило вістря самого закону: він став невигідний і для польської держави, його виконування нарушувало її правні підстави.

В найширших колах українського громадянства зростає зрозуміння для висловлених тут поглядів. Якщо є під цим оглядом вагання, то скоріш серед інтелігенції або серед націоналістично настроєної молоді. Однак і до неї, особливо до селянської, можна підійти з розумним аргументом з історії, чи з політичної практики інших народів. Українські маси розуміють потребу розбудови власного життя навіть у тих рямцях, які сьогодні можливі. Досвід зі самоуправою, з виборами без боротьби на заздалегідь устійнених кандидатів, з Лугами і т. п. підтверджує те. Розуміють теж значіння політичної чи національної боротьби. Вони дуже докладно придивляються, а навіть співчують, боротьбі польських хлопів за владу в державі. Доводиться нераз стрінутись зі закидом, чому провід УПР не організує нпр. акції за зміною виборчої ординації, конституції, тощо. При тому наші люди вміють відріжнювати легальні змагання за політичні права від безцільної боротьби з державою — без виставлення конкретних домагань. У зрості того, скажім, реалізму серед наших низів можна добачити зменшення їх сентименту до терористичних актів. Випадки в Радехівщині, чи Бережанщині — спорадичні. Не бачу можливости вкласти їх в якусь політичну систему — реальну і всеобіймаючу. Політична адміністрація знає, як українські маси дорожать можливістю легальної праці у своїх установах. Забороняючи нераз цілим районам на вияв національного життя, вона не лише карає в той спосіб за виступи нелегальщини, але й робить натиск, щоби ці виступи не повторювались.

Підсумовуючи: в народніх масах є широке місце для ріжнородної активности української верхівки. На мою думку, це сталося не наслідком актів високої натуги, які створювала націоналістична течія, лише наслідком заломання „нормалізаційного курсу". Факт зросту агресивности польського громадянства саме в добі „нормалізації" мусів викликати здвиг настроїв найширших наших кол („коли навіть така політика не помагає, то не поможе нам ніхто, як ми собі не поможемо"). І вже помічуємо наслідки цього здвигу. Їх можна назвати інтенсифікацією українства на нашій території, себто стихійного поширення й поглиблення української національної свідомости. Серед мас української селянської молоді зростає почуття національної гідности, самопевности й вартости, та навіть ексклюзивности, помічуємо нестримний гін до самотужних спільних маніфестацій, там кріпшає справжній сентимент до українських організацій, які виростають власним зусиллям і саме тому стають твердою опорою проти зовнішнього натиску. На слово „Маслосоюз", „Сільський Господар", „кооперація" відзиваються серед українських низів глибші тони гордости і солідарности, ніж на слово ФНЄ, чи навіть УНДО.

Не потребую доказувати, що завданням української національної політики є такий сьогодні розбуджений розгін широких кол нашого громадянства скріплювати і вкладати його у ритм національних змагань. Однак при сьогоднішньому стані тієї політики це не лише неможливе, але й безвиглядне в майбутньому. Коло нинішнього „нормалізаційного" курсу скупилась сьогодні — в активному сенсі — **незначна меншість** українського громадянства. Величезна більшість, або опинилась у безплідній опозиції до „нормалізації", однак не співпрацює з іншою конкретною політичною програмою, — або розбилась на гуртки, які себе взаємно поборюють і переконують у національній правовірности, до УНДО ставляться негативно, та проте „політику" залишають йому; або — врешті — уважає, що осторонь політики, в аполітичній активности можна стримати польську агресивність. Нема більшої помилки, як саме останній погляд! Адже без створення політичного відпору рямці кожної, навіть найбільш невтральної (нпр. протиалькогольної та навіть товариської в „Бесіді") діяльности будуть чимраз вужчі, аж поки не заступлять їх рямці чужі. Політична апатія, аполітичне розбиття й аполітична активність в умовинах держави з тоталістичними тенденціями — рівновартні явища. Ріжниця між ними лише в часі. Перші два мають негайний шкідливий ефект, останнє матиме його — пізніше.

Осьтак найважнішим завданням сьогодні є політично зактивізувати українське громадянство. Яканебудь **реально-політична активізація** можлива сьогодні лише на ґрунті **конкретного** відношення до діючої на нашій території політичної сили — польської.

На мою думку те відношення у позитивному сенсі **сьогодні** не сконкретизоване, дарма, що офіціяльно ще істнує „нормалізація". **Стару концепцію з 1935. р. перекреслило польське громадянство, нової нема.** Поправне відношення до урядових чинників не вважаю політичною концепцією. Мудрий, Кравців, Паліїв — уживаю назвиськ лише як символів на означення маркантних відхилень в українському національному таборі — сьогодні в однаковому ступні „нормалізатори". Їх не ділить те, що вони **хочуть**, ані навіть те, що вони реально-політично **можуть**. Національні, ними репрезентовані, відхили однаково хочуть збільшення української політичної сили в істнуючих легальних умовинах. Можуть вони теж, як виказує практика, однаково не багато. Зате те, що їх назовні повинно ділити, є більший або менший фіговий листок, яким вони закривають готовість

Ш. ЧОЛГАН. 2

Літнищеві лінощі.

Колиб тобі хто був сказав, що в ХХ. столітті, столітті електрики, радія і літаків можна подорожувати почтовим, примітивним диліжансом, тому напевне ти був би засміявся у лице. А проте вранці 30. червня Р. Б. 1937-ого поштар цьвігнув батогом і сухоребра коняка потягла диліжанс (селянський, тяжкий віз) до Заліщик. За малою оплатою візьме поштар і тебе, щоб ти міг налюбуватися „подільською Швайцарією" і вдихати хмари пилюки з подільських доріг.

І знов поля і село, село і поля... Вогниста куля на небі й синя стяжка вдолі, наліво. У твоїх ногах квакають качки (теж пасажири „диліжансу"), а боки болять від драбин. Та ти стараєшся навіть цим захоплюватись. Поштар закурить, заведе балачку: від качок до Еспанії і ти не помітиш, як скоро мине тих кілька годин і перед очима замайорить барвиста панорама Заліщик.

Літнищевий сезон тут щойно „в пеленках", а що вже час до залізниці, обіцяєш собі „глибше кинути оком" на Заліщики при повороті. Купуєш тільки кілька напівчервоних помідорів і прямуєш на стацію звідкіль зараз переїдеш шматок „Великого Королівства Румунії", щоб дістатись на... рідну Городенщину!

Два румунські жовніри в трохи театральних одностроях (із краватками!) позіхають знуджені. Вкінці стають на ступнях вагону. Поїзд їде.

Зараз за великим залізничим мостом на Дністрі стація: „Schit". Та це жаден Шіт, а Скит; таксамо як дальші „Штефанешті" це рідні Стефанівці. Навіть румунські урядники в червоних, округлих „генеральських" шапках не годні затерти того враження.

Спокійний буковинський краєвид, білі селянські хатки, смуга лісу на овиді. Проте звідкись береться оптимізм і ти звертаєшся до якоїсь грубої варшавянки, що її незвичайне цікавить „Романія Маре":

— О, прошу пані, а отам чистокровні румуни жнуть жито.

Добродійка переводить очі на буковинських селян на полі. Потім дивиться на тебе і знов на женців. Перед очима миготять граничні стовпи й засапана льокомотива пробігає рівні поля Городенщини.

В Коломиї ще раз доводиться зустрітись із румунськими емблемами. Залізничний дворець прибраний зеленню і прапорами на привітання короля Карла II. Якісь дівчата несуть вінки сосини на пероні й гукають по... українськи. Страх, як далеко по обох боках зайшла та капосна „рутенізація"!

Із Коломиї треба „скочити" до поблизького села над Прутом — Перерова. Спершу гостинцем, а потім полями „навправці". Перед очима зеленіють розлогі толоки, де пасуться стада коров та отари овець. Пригадуєш собі місця, де давніше на вакації малим хлопцем заводив з братами забави. Засідки, напади, стрілянина з дерев'яних крісів. Навіть малу сусідську Анничку затягали до „війни" і силоміць її мілітаризували.

А це що таке? Болото? Спостерігаєш, що ти заліз у якісь буряки. Стежка вривається і перед носом блищить калабаня. На полях по дощі стали води. Шукаєш стежки сюди-туди й щораз більше грязнеш у болото. Пригадуються подібні сцени з екзотичних фільмів, де герой западається у тропікальному трясовинні щораз глибше. По коліна, пояс, рамена...

На щастя Коломийщина вже чи ще не джунґлі і ти по якомусь часі, хоча заболочений, доплентуєшся до села.

Коли в тетиній комоді доглянеш бриндзю (таки правдиву, не символічну), а в вікні, за стрункими соснами сині сильветки Карпат — починаєш вірити, що ти вже „майже в горах".

(Далі буде).

—o—

вступити в реально-політичні комбінації в іс-нуючих можливостях. Темперамент, ідеольогія, пропаганда не грають під цим оглядом ніякої ролі, або грають підряду. Все тут або зрозумі-ле, або не вартне справжньої боротьби.

На мою думку, українське громадянство можна сьогодні **політично зактивізувати** та притягнути його більшість до реальної праці (під нею не розумію поборювання взаємних сві-тоглядових ріжниць). Однак те громадянство треба переконати, що даний політичний плян є реальний і в засновках і у висновках. Ніякий плян не є переконливий, коли його політичні за-сновки принадні, зате наслідки імлисті.

На нашій території в конкретній дійсности а не в утопії є два пляни реальні: 1) або **негайна** політична комбінація з Польщею, як національ-но-політичним партнером; 2) або така комбіна-ція в **майбутньому**, у пригожій коньюнктурі. Пе-речення **всякої** комбінації — ще раз підкрес-люю, що ми є на **реальному** ґрунті — мусить довести льогічно до революції. Іншого розум-ного виходу нема. Признавання на ділі і хочби в теорії негація Польщі **в одному часі** це по-літичний нонсенс.

Політична організація, яка проводитиме в життя перший плян, мусить проводити його з усіми консеквенціями. Отже розбудовувати й організувати ті сили, які будуть творитися в опертю о польську державу, і надати їм **полі-тичну надбудову**, оформлення, яке засвідчувати-ме, що це український плян, а не капітуляція.

Однак велика частина українського грома-дянства вважає неможливим творити сьогодні рідне національне життя в оперті о польську державу, хоч і мусить рахуватися з її реальним істнуванням. Ті всі зорганізовані українські групи чи незорганізовані течії мусять бути в опозиції до тактики, яку репрезентує сьогод-нішнє УНДО. Очевидно, і ця опозиція не є ре-волюційна. Тому з нею теж мусить польська національна політика рахуватися, якщо тільки вона не буде вічно триматися конвульсійно те-перішніх примітивних тенденцій — все україн-ське підпорядковувати собі, без огляду на на-слідки в майбутньому.

Сьогоднішній момент оцінюю як **критич-ний**. У ньому вирішується, чи в Польщі взагалі можлива реальна українська політика. Ставка йде на велику гру: за долю обох народів. **В такому моменті не вільно творити неясних політичних ситуацій і не вільно зберігати по-літичної невтральности.** В неясній ситуації на-ходиться УПР, яка голосує за буджетом і пов-новластями та одночасно виступає у ролі ре-презентанта опозиційного громадянства. В не-ясній ситуації находиться теж те опозиційне громадянство, яке зберігає політичну „не-втральність" у справах, з якими не погоджу-еться, — бо не виявляє своєї опозиційности в ніяких зорганізованих формах.

Лише ясні ситуації спроможні наше гро-мадянство зактивізувати. Лише політично ак-тивне громадянство зможе сконсолідуватися довкола реальних плянів. Лише тоді повстане українська політична сила, себто твердий ґрунт для організованого обхоплювання тих здвигів, що їх сьогодні помічуємо серед наших низів та які марнуються в політичному сенсі.

У виконанні цього політичного пляну бачу завдання, що стоять перед українським націо-нальним табором. Їх здійснення припинить ха-ос, в який чимраз більше погружується наша територія. Хаос, що сьогодні серпанком таєм-ного Незнаного закриває майбутнє обох наро-дів. Українського і польського

В. Кузьмович

Хроніка Совітської України.

СПРАВА ЗДОГАДНОЇ ДИМІСІЇ КРИЛЕНКА.

Як відомо, на підставі нової конституції СССР народній комісаріят судівництва Совіт-ської України, що до того часу був (хоч може тільки формально, „де юре") незалежний від Москви, став тепер підпорядкований новоутво-реному наркоматові судівництва СССР. Отже зміна народнього комісаря юстиції СССР, як-що така трапилась би, не може не відбитись і на Совітській Україні. Польська преса цими днями подала вістку про димісії (зрозуміло не з доброї волі) наркома юстиції СССР, „землячка" Миколи Криленка і про призначення на йо-го місце також „землячка"-чернигівця Володи-мира Антонова-Овсеєнка (це колись ще Ленін, виряджаючи Антонова на чолі війська проти У-країни, порадив йому причіпити собі прізвище матері — Овсієнко, — і в такий спосіб стати „справжнім" українцем). Ця вістка не відпові-дає правді. Річ у тім, що Криленко до призна-чення його наркомом юстиції СССР (всього Со-юзу) був наркомом юстиції совітської Росії, я-ким залишився і надалі, обєднуючи у своїх ру-ках дві посади: наркомів судівництва Союзу і совітської Росії. Тепер його звільнили з посади наркома юстиції Совітської Росії, куди призна-чили Антонова-Овсеєнка, що перед своїм виїз-дом до Еспанії був прокурором (прокуратором) Криленко і надалі залишається, як „нарком-юст" СССР. Чому саме обох їх вважають „прав-никами", невідомо. Криленко був хоч на першо-му курсі правничого факультету, а Антонов не придбав і таких „кваліфікацій"!

До цього треба додати, що знову таки на підставі нової конституції становища „нарком-юстів" не тільки окремих „републик", але і всьо-го Союзу, значно втратили своє значіння. Го-ловну ролю тепер в СССР відіграє „генераль-ний прокурор" СССР, цілком незалежний від „наркомюста" СССР, якому безпосередньо під-лягають всі прокурори і слідчі (судді) цілого СССР, цілком обминаючи народні комісаріяти судівництва.

„ЕНКО" І „ОВ".

На голову київського обласного виконного комітету затвердили Василя Єременка, літ 36, українця. На його заступників: Михайлова та Єгорова (тут вже не зазначено, що вони україн-ці, воно і зрозуміло: голова столичного україн-ського облвиконкому мусить бути покищо „ен-ко", ну а заступники його можуть бути „ов").

БЕЗКОНЕЧНІ ПРОЦЕСИ.

Закінчився судовий процес над уманською „контрреволюційною шкідницькою бандою", як звичайно — присудом на розстріл. „Трудящі" зустріли присуд оплесками.

Розпочався судовий процес над купянською „контрреволюційною шкідницькою бандою". На лаві підсудних засіли колишні: секретар місце-вого райпарткому, голова райвиконкому, ди-ректори машинотракторних стацій тощо; вони всі ніби намагалися підірвати міць сільського господарства.

ПОРЯДКИ ПО УСТАНОВАХ.

Приїхали до Києва, до столиці, до наркома-ту освіти дві вчительки з Черкас, приїхали па-роплавом, що приходить увечорі, випросилися „пересидіти" ніч на річковому двірці, а зрана до наркомісаріяту. Але в інформаційному відді-лі приймають тільки в 2 год. попол. Дочекали-ся. Дістали інформацію, що в їхній справі тре-ба звернутися до завідувача педагогічних кадр („педкадр"), який приймає від 1 до 2 години. Пересиділи ще ніч на двірці. Завідувач „педка-дрів" спрямував до референта сектору кадрів, але там прийом від 11 до 12. Пересиділи ще ніч. Референтка сектору кадрів відразу заявила, що вони мусять звернутися до обласного відділу о-світи, а не до наркомату... „Але-ж нам казали, що до вас"... — „Та у нас усі люди свіжі, мо-жуть же і помилитися"...

А ось „порядки" в київській жовтневій (ко-лишній олександрівській) найбільшій на Укра-їні хірургічній лікарні: тупі, іржаві ножиці, я-кими не стрижуть, а рвуть волосся на голові, ванна наповнюється водою один раз на день, і всі, хто її потребує, мусять користати з неї, вражає неохайність і сміття, на підлозі валя-ються шматки брудної вати й бандажів.

З МИСТЕЦЬКИХ СПРАВ.

Народній художній музей в Одесі розташу-вали в колишній палаті графа Потоцького. Є там розкішна мозаїчна підлога, що свого часу коштувала 45.000 карб. золотом, дорогі кили-ми на підлозі, стилеві меблі, а крім того багато дорогоцінних експонатів: картини, зброя, посу-да ріжних епох. Проте ніхто цього не охоро-няє, ніхто не дбає про музей — образи розкра-дають, даху ні разу не ремонтували, крізь ньо-го на мозаїчну підлогу ллється вода, двері по-тріскали, абияк залатано у них щілини.

Інститут українського фолькльору Академії Наук УССР надіслав до Москви на виставу му-зичних інструментів народів СССР зразки укра-їнських народніх інструментів. Серед них є бан-дура кобзаря Петра Скокоря з села Сорочинець на Миргородщині, ліра, вироблена на Валківщи-ні, українські цимбали, сопілки, ріжки, дримби, виготовлені з глини півники-свистуни тощо.

Л.

Перші обжинки Філії Товариства „Сільський Господар" у Стар. Самборі.

Всім знані важкі відносини на цьому від-тинку нашого Підкарпаття. Економічні, освітні, тимпаче політичні відносини у Старо-Самбір-щині невеселі. А проте Старо-Самбірщина рік-річно робить підсумки громадянської праці. Вистава с.-г. плодів, „День української селян-ки", попис „Лугів" та в останньому часі слідом сусідніх повітів, „Обжинки", влаштовані 19. вересня ц. р. спільними силами місцевих уста-нов, що випали дуже гарно. Найважніше, що задоволені ними ініціятори і виконавці. Взяло в них участь яких 2.000 осіб з 11 сіл, зоргані-зованих у кружках „С. Г." і кооперативах. У першу чергу подобались гуртки Хліборобсько-го Вишколу Молоді, 5 кружків „С. Г.", які ба-дьоро несли свої таблиці — зелені з золотими написами. А косарі зі Стрільбич своїм давнім строєм і піснею косарів захопили видців.

Обжинки почались походом з міської пло-щі через місто до церкви. На переді бандерія з великим прапором, за нею представники уста-нов, відтак хліборобська молодь, женці на драбинястому возі, які співали обжинкові піс-ні, кружки „С. Г." — дівчат з серпами і вівся-ними віночками, хлопці-косарі, господарі й гос-подині, кооперація і район. молочарня в Ст. Самборі. Кожне село відзначалось своїм строєм. За кожним кружком їхали реклямові вози, млинок, тріер і т. д., далі йшов молочарський промисл, на кінці віз женців. У поході зоргані-зовано йшла яка тисячка осіб. Не менше наро-ду йшло або стояло на хідниках і не менше стояло коло церкви. Молодь увійшла до цер-кви, де привитав її з хрестом місцевий парох о. А. Бенцін в асисті двох священиків. Всі ін-ші учасники поставали довкола церкви.

По богослуженні пішли учасники походом дальшими вулицями міста на міську площу з хоругвами та образами. На площі перед гарно прибраним престолом уставилися в порядку у-часники походу. Молодь і хор по обох боках престолу, дівчата з вінками напроти престолу, а кружки і кооперативи одні побіч других з таблицями на переді. Молебнь відправив о. А. Бенцін в асисті 8 священиків. Патріотичну проповідь виголосив о. Татомир; відтак відбу-лося посвячення вінків.

Дальшу частину програми почав хор піс-нею Хліборобського Вишколу Молоді. Через заборону влади промовляв тільки делегат цен-тралі Т-ва „Сільський Господар" інж. І. Лап-чук. Промовець підкреслив осяги „Сільського Господаря" та візвав усіх з нагоди перших „Обжинків" вступати у члени Товариства. Злу-чеві хори пяти сіл і Ст. Самбора відспівали під умілою управою свого диригента дуже гарно обжинкові пісні, а по перерві вивели дівчата з пяти сіл і Ст. Самбора вправи серпами й він-ками, хлопці-ж зі Стрільбич дуже гарні вправи косарів. На кінці відбулася народня забава, ввечір вечерниці.

В часі свята панував зразковий порядок завдяки вмілому проводові, передовсім нашій інтелігенції у Ст. Самборі, що не жалувала тру-ду і разом спільно занялася підготовою та пе-реведенням „Обжинків". Багато праці вклав головно д-р І. Кульчицький, голова і С. Сава-рин, інструктор Філії „С. Г.". Нехай-же успіх свята і власне задоволення будуть нагородою за їх труди! Не можна тут не згадати, що до звеличення свята причинився у значній мірі кружок „С. Г." у Стрільбичах, який вислав на „Обжинки" понад 200 осіб, що взяли участь у всіх точках програми. Віримо, що за їх при-кладом підуть теж інші села.

І. Л—ук

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Жінка в житті Т. Ґ. Масарика.

„За кожним великим чоловіком стоїть велика жінка“.

Ледви чи були коли ці слова більш правдиві, як у відношенні до Т. Т. Масарика, і ледви чи багато з великих людей уміло так справедливо їх оцінити.

Про свою матір, просту селянку, згадує Масарик як про найкращого приятеля та дорадника. По ній одідичив свою бистроту та інтелігенцію, від неї вчився завзяття, гідности та пошани правди. Духовий звязок з нею не ослаб в нього і тоді, коли він став доцентом, молодим ученим і політиком. Масарик залюбки цитує у своїх творах її вислови та придержується в житті її наук. Його відношення до матері повне пошани та тепла. Улюблена пісня простої селянки, стає улюбленою піснею цілого народу, завдяки її великому синові, та як добрий спомин неслася над його труною в часі величавого похорону.

Другим, найближчим його товаришем і другом була його жінка. Нелегко сказати, хто більше заслужився в тому, що подружжя Масариків було небуденно гармонійне. Шарльотта Ґаррік — американка, походила зі старої родини англійських і французьких політично-релігійних емігрантів, тому визвольні змагання чеського народу були для неї самозрозумілі, а ролю товаришки борця за волю приняла з повним зрозумінням, добачуючи саме у цьому велике особисте щастя. Подружжя Масариків не було змаганням двох протилежних первнів, а самозрозумілим їх доповненням. Навіть таке тяжке до розвязання питання як ріжниця національностей, релігій і осередків виховання, здається тільки поширило їх спільний світогляд. Про якунебудь асиміляцію не може бути й мови. Масарикова до кінця життя залишилася американкою і віруючою унітаркою; надзвичайно вміло та тонко доповнюючи своїми чужинецькими первнями виразно чеську атмосферу свого дому. Масарик зчаста зазначує у своїх творах позитивний вплив жінки на його погляди та на свою працездатність, приписуючи багато саме цьому чужинецькому світоглядові, вміло поданому, як новий рід зброї, у слушний час.

Сучасники згадують Масарикову як жінку з великою пошаною. Її поважна, достойна вдача, характерність та тонкість відчування йшли упарі з надзвичайною сумлінністю у виконуванні буденних обовязків. Вихована в багатстві та мистецькому оточенні, вона мужно боролася ціле життя зі злиднями, щоб створити найбільш пригожі умовини для праці свого чоловіка та розвою дітей. Одною з найбільш людяних рис Масарика та заслуг його для гармонійности подружжя було те, що він надзвичайно справедливо ділив з жінкою всі тягарі буденного життя, почавши від кухонних розрахунків, скінчивши на догляді дітей. На його погляд найдоцільнішим і найкращим місцем праці для жінки це родина, завершенням її життя — подружжя та материнство, але тому, що буденні клопоти пригноблюють і нищать людську душу міліонів жінок, не дають їй виконати своє високе завдання. Кухня, прачкарня й обрахунки нищать гармонію подружжя, тому ці обовязки не можуть спочивати виключно на плечах жінок. В найкритичніший для карієри Масарика час, коли він обняв доцентуру та почав політичну кампанію, уважав не тільки можливим, але й конечним чергуватися з жінкою в догляді дітей. Охоче вставав уночі до немовлят, щоб сповнити свій батьківський обовязок та відтяжити свого найкращого товариша — дружину, якої моральна поміч була йому в той час дуже потрібна.

Духового звязку Масариків не знищила кількалітня розлука, коли Масарик виїхав у світ підготовляти основи для чеської держави. Троє дорослих дітей було теж за границею, одна донька у вязниці. Безсильна злоба австрійської поліції звернулася вся на самітну жінку. Від чоловіка не було ні вісток ні листів... Масарикова не заломилася, бо там десь далеко творив велике діло її чоловік і потребував її моральної помочі. Дорогий спомин вірного товариша кріпив Масарика в найтяжчих хвилинах. Хоробро та вірно підтримувала Шарльота Масарикова тяжкі вусилля свого чоловіка і покинула його щойно на порозі успіху. Вмерла зломлена тяжкою нервовою недугою внаслідок переслідувань як жінка президента новоствореної держави.

Президент держави плакав часто вечорами на гробі своєї жінки, тихого воїна, що впав для успіху його справи. Його остання дорога після всіх обовязків була на тихий цвинтар у Лянах, до найвірнішого товариша-жінки.

Світла жіноча постать стоїть за неодним великим чоловіком. Більшість з них радо ділить із своєю дружиною славу і неодин признає, що не доконав би всього без її помочі. Тома Масарик долучив навіть прізвище жінки „Ґаррік“ до свого, щоб цим зазначити рівність сторін у подружжі та вплив жінки на його життя. Так підписувався він теж і будучи президентом на всіх державних документах.

У своїх творах вважає Масарик найбільш доцільним місцем для жінки родину, одначе його справедливий і наскрізь свободолюбний світогляд не знає обмежень у розвою жіночої праці. Глибоко моральний не осуджує навіть жінок, що впали морально, вважаючи, що і в цьому винні мужчини — організатори суспільного ладу.

Оксана Дучимінська.

Жінка з Тибету.

Відома подорожничка по Тибеті, Олександра Девид-Ріллє, у своїх враміннях з подорожей по Тибеті подає цікавий образ тибетської жінки. Слово „жінка“ означає в тибетській мові те саме, що „нижчого походження“. Тибетці вважають, що людина родиться жінкою за кару за гріхи в попередньому житті. Ось чому тибетські жінки часто моляться: „Якби я так сміла тіло жінки відкинути, а знову прийти на світ як мужчина“. Та без огляду на це тибетська жінка поводиться з мужчинами досить гостро. Часто бувають там між жінками і мужчинами бійки, з яких мало коли мужчини виходять переможцями.

Теж і при щоденній праці не роблять ріжниці між фізичною силою мужчин та жінок. При переношенню тягарів звичайно йде голосування в той спосіб, що жінки і мужчини кидають свої ремені на купу, а провідник бере ремінь за ременем і кидає їх на окремі клунки. Власник чи власничка ременя без протесту бере тягар на свої плечі.

Тибетська жінка не мусить боятися, що з нею мужчина одружиться з матеріяльним розрахунком. Наречений не дістає там за жінкою ніякого віна а навпаки дуже часто платить за неї велику суму. З тої причини між ріднею нареченої і нареченого йдуть часто гострі торги. Батьки вихвалюють здоровля і силу молодої, батьки молодого бороняться, вказуючи на такі хиби, як занадто велика худість, або „опасистість“ молодої.

Молодий вихвалює родичам молодої всі вигоди майбутнього спільного життя, щоб вони тільки знизили ціну. Чим дорожче молоду „продадуть“, тим вона гордіша.

Розвід у Тибеті дозволений і вертає жінці повну волю. Тільки часто чоловік домагається звороту заплаченої ціни за жінку і це буває найбільшою перешкодою при розводах. Батьки тоді пропонують покривдженому чоловікові свою другу доньку і така заміна є частим явищем між тибетанськими сестрами.

В родині грає тибетська жінка визначну ролю. Бере участь у всіх умовах купівлі та продажу і хоч там нема жіночих шкіл — тибетянки є добрими рахівничками. Вміють засвоїти собі і те, чого не вчились.

Мають тибетянки цікавий звичай. Коли тибетська дівчина виходить заміж на друге село, то має вона при відвідинах батьків принести їм дарунок, а батьки мають віддячитись. Часто з того повстають великі непорозуміння. Батько дарує напр. доньці телятко, але тому, що воно ще мале, то доня мусить прийти за ним ще раз, очевидно знову з дарунком, а тоді теличка досить дорого її коштує.

—о—

Балачки про моду.

„МОДНА ЛІНІЯ“.

Ах та „лінія“! Скільки то клопоту вона справляє не одній з нас. Яких нераз зусиль вимагає від нас, якого самовідречення, жертв і сили волі! Бо хочемо бути „модні“, а мода наказує струнку лінію, вузькі бедра та плоскі груди...

Здавалось, що цей рік буде нарешті переломовим у „лінії“. Та ба! Струнка лінія і надалі буде вимогою моди. Так принаймні заповідають цьогорічні фасони суконок, що вже дихають на нас зимовим сезоном.

Сукні обтислі в бедрах, а розширені „дзвоном“ удолині. Рукави вузькі, з невеликою буфкою при рамені, з тісно обтислим високим маншетом. Рамена ще трохи поширені, але незначно. Пас вище природньої лінії дуже підкреслений ріжними оздобами та „драперіями“. Декольт „на гостро“. Вечірні сукні двоякі, або тісно прилягають до фігури на зразок староєгипетських або широкі, майже криноліновї з оздобними фальбанами та ріжними „буфами“ при долині сукні, а це теж вимагає стрункої лінії від тої, яка таку сукню вбиратиме. Капелюхи дуже піднесені зпереду так, що ще видовжують і прибільшують поставу — отже також стрункість лінії. (Тільки борони Боже, щоб високі ростом пані не переборщували при виборі капелюха висотою форми, бо вийде вже не струнка лінія, а довга! Тільки дуже добра модиярка зблищує їм високу форму, яка їх не подовжить).

А назагал горе нам — тим, що стрункої лінії осягнути не можемо. Мода викреслює нас зі списку живих, хоч саме ми найбільше живучі...

Рита.

З нашої хроніки.

З КЛЮБОВОГО ЖИТТЯ.

Клюб „Нової Хати“ й „Труду“ вже почав свої понеділкові сходини. Місяць вересень присвячений враженням із подорожей членкиць. І так говорила п. Марійка Донцов про париську виставу, п. Ірина Бонковська про свої враження з Царгороду, а останнього понеділка реферувала п. Олена Залізняк конгрес Жіночої Кооперативної Гільди в Парижі.

Жіноча Кооп. Гільда сходиться що три роки в іншому европейському центрі. Належать до неї кооперативні діячки ріжних країн, згуртовані в національні Гільди. У нас Жіноча Кооперативна Гільда повстала при Союзі Українок і саме її відпоручницею була п. Олена Залізняк. Референтка розказувала про хід Конгресу. Найповажніше представлялись англійки, що зявилися в числі 350 учасниць. Далеко менше численні були ірляндки і шведки, а вже по кілька осіб приїхало лише з Болгарії, Чехословаччини та Австрії. Німеччина та Італія не мали представниць. Цікаві були поміщення прелегентки з відвідин кооперативних крамниць та кооперативного павільону на виставі в Парижі. Вечір протягнувся поза означену годину.

Черговий клюбовий вечір, **у понеділок дня 27. ц. м. з гутіркою п. Ірини Ґурґули: На ярмарку в Пинську.**

Господарські покази. Клюб „Нової Хати“ та „Труду“ почав свою діяльність новиною — господарськими показами.

Господарські покази вже віддавна популярні у світі. У Львові влаштовує їх із успіхом організація „Пань Дому“. Метою їх є обзнайомити господинь із новими методами та в домашньому господарстві. Найбільше реформ переведено тепер у куховарстві, то й покази ці торкаються звичайно нашої кухні.

Друге, ще важніше домагання — це фахова сила, що переводилаб покази найновішими методами. Таку придбав клюб в особі п. Наталки Гаврих, абсольвентки Школи Домашнього Господарства у Варшаві. В четвер, дня 16. ц. м. відбувся перший показ із програмою: Консервування сливок і помідорів на зиму.

—о—

Практичні поради.

ЯК ЗБЕРІГТИ ЗАПАХ РОЖІ В КІМНАТІ.

До слоїка мармурового або шкляного з герметичною покришкою вложити листя з рожі, що цвіте, посипати кухонною сіллю, скропити кількома краплями міцного спірту. Все разом добре змішати, пригнітити і герметично закрити. Тримати у холодному місці. Коли хочете мати запах рожі в кімнаті — відкрити на кілька хвилин корок і запах наповняє кімнату.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Шість кісток цукру зрадило вбивника.

Нюйоркська поліція прослідила недавно дивне вбивство, яке може послужити як тема до сензаційного фільмового сценаря.

— Ходіть швидко, я відкрив страшний злочин! — з такими словами вбіг одного дня на поліційну станицю східної дільниці Ню Йорку якийсь автомобіліст, який ледви міг промовити зі зворушення слово. З його приваних слів можна було тільки те зрозуміти, що він попав саме перед кількома хвилинами на слід якогось злочину.

— Це якась молода й гарна жінка — оповідав він, коли кілька хвилин пізніше їхали на місце злочину поліційні агенти й комісар.

Небавом прибули вони на місце. Цілу околицю, в якій скоївся злочин, докладно перешукали і поробили світлини того місця й трупа молодої жінки. Одначе при небіжці не знайшли нічого, що вказувало би чимнебудь на тотожність убитої. Ніякого документу, ніякого листа, навіть найменшої прикраси з монограмом не могли полицисти знайти. Із великої шкіряної торбинки витрясли вони ледви пудерничку, олівець до брів і шість кусників цукру.

Убивник викинув імовірно свою жертву після злочину з авта і сам утік у напрямі міста. Смерть постигла молоду жінку від револьверового вистрілу.

Урядовці, які вели слідство, станули перед незбагнутою загадкою і просто не знали з якого кінця забиратися до тієї дивної справи. Шість кусків цукру були єдиною точкою зачепу для поліційного слідства. І справді на підставі тих шістьох кусників цукру почала поліція вести слідство у тій жахливій нічній драмі.

ДЛЯ КОГО БУВ ПРИЗНАЧЕНИЙ ЦУКОР?

Спершу поставили собі найвизначніші криміналісти питання: для кого був призначений цукор? З яким призначенням носила його при собі убита? Щоб заспокоїти свій голод? Адже могла це зробити при помочі куди смачніших ласощів. Імовірно була вона великою приятелькою звірят і мабуть тому вона носила завжди при собі цукор, що була приготована на постійну зустріч зі своїми любимцями, щоб за кожним разом заспокоїти їх забаганки. Яких звірят кормимо цукром? Ясно, що перш усього коней. Але коней у Ню Йорку стільки, що кіт наплакав. Небагато примірників тих звірят можна тепер у добі моторизації знайти. До вантажних транспортів уживають уже тільки вантажних авт. Найскорше можна ще знайти гарних коней при столичній кінній поліції.

В тому теж напрямі повели слідство урядовці кримінального відділу нюйоркської поліції. Спершу почали вони розпитувати усіх кінних полицистів, чи припадково котрийсь із них не бачив молодої, приблизно 35-літньої жінки, яка мала цю дивну привичку, що кормила на вулиці зустрічних коней цукром. Відповідь була невичайно успішна. Кількадесять полицистів заявило, що вони бачили цю молоду жінку, яка кожного дня в одній і тій самій околиці кормила підчас проходу коней полицистів кістками цукру. При тому підкреслили вони, що молода жінка говорила зі сильним французьким наголосом. Вкінці один із мундурових поліцаїв заявив таке:

— Запитайте ще про неї нашого товариша Артура Шальмера. Він знався мабуть доволі добре з нею.

У ХРЕСНІМ ВОГНІ ПИТАНЬ.

— Гальо, Шальмер! — поздоровив інспектор поліції вершника, який міг почванитися великим поводженням серед нюйоркського гарного полу. Чи ви знаете якусь француженку, яка фліртувала з кінними полицистами і годувала коней цукром?

— Якщо ви хочете мене „брати на бас", то знайдіть собі до того кращий час інспекторе, бо я тепер зовсім не настроений до жартів.

— Чи ви знаете цю жінку — запитав інспектоор удруге й підсунув поліцаєві світлину молодої жінки під сам ніс. — Саме її убив хтось перед кількома днями і ми попали вже на правильний слід.

Шальмер оторопів на мент, коли побачив світлину вбитої, одначе по хвилині опамятався і відповів, намагаючись надати свому голосові якнайбільше спокійних ноток:

— Дуже мені прикро, що її вбили. Чи маєте вже якесь підозріння або може знаєте її вбивника?

— Ходіть зі мною Шальмер — відповів коротко інспектор — маю ще до вас кілька питань.

На поліції взяли Шальмера у перехресний вогонь питань. Виявилося, що він знав убиту куди більше, як він спершу до того признавався. Незнайома відвідувала його доволі часто на стійці та іноді виїздила з ним на довші прогульки автом. Ірма Брадіє — таке було імя вбитої — мешкала в Ню Йорку при одній багатій родині. Шальмер почав вести з нею, хоч сам був жонатий і мав троє дітей, флірт, який згодом перемінився на правдиву любов. Одначе про саму смерть не хотів він навіть нічого чути, не признаючися до злочину.

ОСТАННЯ ПРИГОДА.

Та детективи почали заганяти його чимраз більше в тісний куток. Вони доказали йому, що саме тоді, коли молоду жінку вбито, мав він день вільний. Вони почали його допитувати, як провів він цілий той день. Згодом устійнили, що Шальмер відбув того дня з Ірмою довшу прогульку за місто своїм автом. Та шальмер все ще не здавався і брехав далі.

— Пополудні привіз я її знову до міста і відтак поїхав сам до Коней Айленд — заявив він.

Тоді інспектор ужив останнього атуту. Він виймив із кишені кулю й положивши її на столі перед Шальмером, сказав:

— Цю кулю виймили ми зі серця вбитої. Наша ляборaторія докладно це прослідила. Куля походить із вашого револьверу. Щож ви скажете на цей дивний випадок?

Шальмер зрозумів, що програв і понуривши голову почав свою сповідь:

— Ваша правда, інспекторе. Я убив Ірму. Одначе не в тім замірі, що ви думаєте. Я не є звичайним убивником. Вона хотіла в найближчих днях виїхати до Санта Моніка. Припадково на той час припадала теж і моя відпустка. Ірма хотіла, щоб я покинув свою родину і виїхав з нею над море. Цього не хотів я і не міг зробити. Я заявив їй те підчас нашої останньої прогульки, одначе вона втратила тоді глузди, вирвала мені револьвер із шкіряної торби і загрозила смертю, якщо я не послухаю її. Тоді я стримав віз і схопив її за передруччя, щоб вирвати їй зброю. Підчас метушні револьвер випалив. Ірма впала не озвавшися навіть словечком на своє місце. Вона була мертва! Я збожеволів просто зі страху. Адже ціла моя карієра, ціле моє родинне щастя входило в тім випадку у гру. Хто мені повірить, що ця жінка застрілилася сама у метушні. Я хотів защадити собі всіх прикрощів і болючого слідства. Тому викинув трупа з авта на вулицю. Оттака ціла правда!

Поліційні кола не давали багато віри оповіданню Шальмера. Його суспендували і арештували під замітом злочину. Дуже можливо, що невинні кісточки цукру заведуть ще й полициста Шальмера на електричне крісло

Штучний мармур.

Камінь є одним із найдавніших будівельних засобів, які знає людина, одначе є теж одночасно одним із найменше відомих. Щойно розмірно найновіші петрольоґічні досліди дозволили вченим пізнати будову і склад ріжних каменів, але до повного пізнання їх внутрішньої будови ще доволі далеко.

А таке пізнання внутрішньої будови незвичайно потрібне, бо щойно тоді можна буде на тій підставі витворювати штучні, дорожчі та рідші роди будівельного каміння.

Це зрозуміли дуже добре американські фірми і вложили чимало грошей в наукові досліди. Спершу сліпання ріжних учених над мікроскопами і камінням було для підприємців куди менше поплатне, ніж будова з тих самих каменів домів і палат для американських міліонерів, одначе терпеливість уже почасти дістала нагороду. А саме інститут Мелльона в Пенсильванії веде досліди над мармуром, на доручення і за гроші великої фірми, яка будує з мармуру.

Досліди дали позитивні висліди і вченим вдалося створити три роди штучного, дуже гарного мармуру. Цей успіх завдячують учені докладному пізнанню будови того гарного каменя.

Із тих трьох родів найкращі два. Один, що його винахідники назвали „Люмер" є напів прозорим мармуром, значить, що світло гарно крізь нього пробивається, даючи прегарні опалізуючі ефекти. Доми з того мармуру виглядатимуть імовірно у сонячному світлі прегарно. Матеріял цей створили завдяки пізнанню внутрішнього укладу кришталів в мармурі.

Учені навчилися по довголітніх безуспішних дослідах впливати навіть на уклад кришталків, і зуміли через те вплинути на оптичні прикмети такого на перший погляд непрозорого каменя, як мармур.

Цю справу ускладнювало те, що кришталки в мармурі лежать у найріжнороднііших напрямах, що має сильний вплив на оптичні прикмети.

Другим прегарним штучним мармуром є „Етмар" — чорний мармур. Також і той мармур випродукували завдяки докладному познайомленню із внутрішньою будовою кришталків у мармурі.

Для американського будівництва цей винахід ще й тому важний, що чорний мармур був у Злучених Державах дуже дорогий, бо мусіли його імпортувати із закордону.

Таким чином ляборaторійні, здавалось би зовсім теоретичні й некорисні досліди дають дуже практичну користь, яку можна легко замінити на доляри.

СЕМИМІСЯЧНИЙ СОН.

Із Ню Йорку повідомляють, що молода дівчина, яка заснула ще в березні ц.р. перед кількома днями пробудилася.

Рут Гейдекук має 18 літ і спричинила багато клопоту не тільки своїм родичам, але й лікарям, які її доглядали. Вона попала ще на весну у глибокий сон з якого щойно перед кількома днями пробудилася. Коли вона вкінці по сімох місяцях пробудилася й відчинила очі, могла ледва два-три слова сказати і тільки з важким трудом і напругою перейшла кілька кроків. Рут була вже від пятого року життя під доглядом лікарів, бо ще малою дитиною впала вона нещасливо зі сходів і сильно потовклася та поранилася. Від тієї пори терпіла мала постійно важку атому, якої лікарі не могли ніяким чином вилічити. Коло неї заходилися найкращі лікарі й не могли нічого порадити, бо мала втратила так багато крови, що западала постійно на важку анемію. Лікарі стратили вже були навіть надію на повне виличення своєї пацієнтки, коли вона заснула несподівано довгим сном. Тепер, коли вона пробудилась віщують їй лікарі повне видужання, бо організм набрав по такім довгім сні доброго відпочинку.

ВЕСЕЛЕ.

СЛУХНЯНИЙ ЛЬОКАЙ.

Ґраф Петро Мірський приймав на службу нового льокая. Ранком першого дня подзвонив на нього:

— Прошу принести снідання!

Новий льокей приносить філіжанку кави, дві булки з маслом та дзбанок молока. Ґраф лихий та повчає льокая:

— Коли замовляю снідення, тоді бажаю собі мокку, масло, двоє яєць, грейпфрут, мармоляду, шклянку води з ледом та свіжі овочі.

Льокай слухняно склонився: — До послуг!

Чергового дня льокай дістає нове доручення:

— Прошу приготовити мені купіль!

Новий слуга напускає до ванни води, приладжує рушник та мило. Ґраф лихий, як і за першим разом, викрикує:

— Коли замовляю купіль, тоді потребую термометру у воді, свіжого білля, огрітого рушника до натирання, бритву, крем до голення та папіроски із сірниками під рукою

— До послуг!

Третього дня рано ґраф нездужав трохи. Покликав льокая та велів привести до себе лікаря.

Хоч лікар мешкав недалеко, проте льокай повернувся аж за дві години.

— Деж ти був так довго?

— Голошу слухняно: я замовив лікаря, у передпокою дожидає масажист, фельчер, карита поготівля, клініка теж повідомлена, врешті цвинтар та ґрабарі теж уже приготовані...

Той має щастя!...

Кожний з нас має напевне в колі своїх знайомих когось такого, про котрого говорить з заздрістю:

Той має щастя!

Бож просимо послухати: йому все вдається. Зредукували його, а він дістав ще кращу посаду. Оженився з любови з бідною дівчиною, а кілька літ пізніше, якийсь далекий дядько записав йому дімок на провінції. Дімок палиться — одначе виявилось, що був він обезпечений. Шаліє грипа — він ходить здоровіський. Грає у бріджа — виходять йому всі імпаси. Має успіхи у жінок і все веселий. Має чвертку льосу і все щось виграє.

Знаєте такого?

Напевне так! Інколи буває це мужчина, деколи жінка, одначе тип є все той сам. Тип чинний, перемежний, зокрема оптимістичний. Такий, що вірить, що все йому вдається — і таки вдається. Не чекає на чудо, але влекшує щастю добру нагоду. Такий, що все йде подіям назустріч.

Спитайте такого, як це він робить — здивується.

— Щож — ніколи не падаю духом і все вірю, що мусить бути добре. Коли щось втрачу, берусь з ще більшою енергією до праці і вірю, що добуду це в такій чи іншій формі. Мусить бути якась рівновага. Риксую — і то тому, що вірю в добрий успіх. І то у великих річах і малих, наприклад у бріджу... А ви, пане, граєте в бріджа?

— Ні... властиво не дуже добре. Бо й карта ніколи не йде мені... І взагалі не маю щастя...

— Так... так. Найгірше так казати! Якщо так говорите постійно, що не маєте щастя, то вкінці так спешите долю, що справді її не буде! Чи ви вважате, що вічно повторювані слова не відіграють ніякої ролі? Можна вмовити в себе і також в інших, часто повторюючи те саме, що щось такого станеться. Чоловік, що сідає до карт змучений, злий, поденервований, певний, що не піде йому, що цілий вечір не бачитиме доброї карти і колиж прийде йому врешті велика корона з двома бічними асами, то напевно лежатиме без двох! Треба бути переконаним, що таки гра мусить вдатися. Треба наставити себе на те, що добре прийде та мати нерви в поготівлі на прийняття добрих новин! Це саме буває з льотерією: треба ставитися до льосу прихильно і погідно. Не виграв я цим разом, то виграю другим. А виграю напевне! Цим засобом притягаємо щастя...

— Колиж мені все те йде як із каміння...

— Тихо... тихо...! — перервав оптиміст. Не вільно так говорити. Викиньте із свого словника такі слова: я таки не маю щастя! Всі виграють, тільки я ні! і т. п. Ви самі шкодите собі. Побачите, що буде краще. Не можна мати претенсій до цілого світа за те, що хтось інший виграє. Не треба бути заздрісним. Треба приймати долю погідно і дещо легковажно. Одначе все треба мати доріжку до щастя: бодай чвертку льосу. Саме тепер є нагода випробувати своє щастя і то з успіхом. Починається саме 40 клясова Льотерія. Можна купити чвертку до I. кляси. І вірити! Вірити!

Хай песимісти, недужі на жовч нарікають на брак щастя. Вони не виграють напевне, бо переважно не знають вони найпростішої засади, що щастя не ввійде, коли перед ним зачинені двері!

"

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тяганні Державної Клясової Льотерії впали такі вигри: 10.000 зол. на ч. 81803, 132723; 5.000 зол. на ч. 127332, 138756, 181394, 186640, 193689 2.000 зол. на ч. 17778, 46745, 49240, 75199, 77771 82545, 84530, 93080, 94672, 127900, 142009, 157749, 179031; 1.000 зол. на чч. 3885, 6850, 1428, 20504, 29053, 33518, 36176, 73518, 79067, 81681, 82862, 85778, 89576, 95831, 100829, 10240, 112005, 112036, 134393, 135016, 146737, 170293, 170713, 180766.

— **Пожежа на грищі спортового клюбу „Єгуда" в Коломиї.** В ночі на віторок хтось підложив вогонь під магазин, що стояв на грищі жидівського спортового клюбу „Єгуда" в Коломиї при вул. Крашевського. Магазин з інвентарем згорів. Втрата є понад 1.000 зол.

— **Камінням до потягів.** На просторі громади Вістова хтось кинув каменем у вікно особового потягу, що їхав з Калуша до Станиславова і вибив шибу. Подібне трапилося в Голині з прогульковим потягом, що їхав з Калуша до Стрия.

— **Смерть у вогні.** У присілку Кругляк громади Конюшків брідського повіту горіла загорода Івана Табінського, зложена з хати, стайні і стодоли. У вогні знайшов смерть син Габінського, якого не доглянули люди, що рятували, а в стайні кілька штук худоби. Пожежу спричинив 7-літній син Табінського, бавлячись сірниками.

— **Підпалили дім поліціянта.** У Пятковій, пов. Новий Санч згорів дім поліціянта Івана Шевчика. Виявилось, що вогонь підложили люди, які свого часу були арештовані за якусь провину і поліціянт Шевчик нібито кривдив їх. Отже підпал був актом пімсти. Паліїв арештували.

— **Краєва хроніка.** На дорозі за селом Доброміркою пов. Збараж хтось убив 28-літнього коваля Івана Шурина забрав йому черевики та ровер, на якому він їхав. — Того самого дня під Стояновом пов. Радехів чотири незнані циклісти напали на фіру Франца Ліпца і вкрали йому 150 зол. — В Гавоні Долішній пов. Тернопіль 39-літній Роберт Щепанський підчас копання картопель на полі стрілив кілька разів з револьверу до Марії Дуль, що прцаювала коло нього, і вбив її на місці. Причиною вбивства були непорозуміння між нареченими.

— **Вовки в Лунинщині** лютяться дальше, нападаючи на людей і звірята. В селі Малі Стеблевичі вовк ухопив 6-літню дівчинку Евгенію Луцевич і тягнув до ліса, одначе люди її врятували. В інших селах лунинського повіту вовки нищать худобу, вівці, гуси і т. п. З зимою язва вовків погіршиться.

— **Виступають з Польської Академії Літератури.** Відомий польський письменник Карло Губерт Розстворовський оголосив у краківській пресі заяву, в якій повідомляє про зложення достоїнства члена Польської Академії Літератури. Розстворовський виступив із ПАЛ наслідком скандального відкриття, що голова тієї інституції Серошевський виявився плягіятором.

— **Впав із ченстоховської вежі.** На вежу костела на Ясній Горі в Ченстохові виліз якийсь мужчина і перехилившись необережно крізь поруччя, впав з висоти близько 100 метрів на дах монастиря. Очевидно вбився на місці. Його тіло пробило дах і опинилось на поді. Показалося, що це 35-літній Станислав Конярський, що прийшов із Лодзі до Ченстохови з прощею.

— **Пияниця спалив село.** В селі Дальминовичах б. Баранович якийсь Воронов пішов пяний до стодоли і спричинив пожежу. Вогонь поширився на сусідні будинки, так що остаточно згоріли 23 хати, 7 стоділ з цьогорічними зборами і кільканацять хлівів з живим інвентарем.

— **Большевицькі розстріли.** Совітська преса повідомляє, що на основі присуду найвищого судового трибуналу розстріляно в Ленінграді чотирьох урядовців торговельного бюра „Рок". Розстріляних Яблошкова, Ларінова, Відельського і Замислевського обвинуватили за протиреволюційну діяльність і затроювання харчевих припасів, призначених для червоної фльоти. — Після 4-денної розправи спеціяльна колегія московського окружного суду в Готошині засудила всіх підсудних числом 8 осіб, яким закидували шкідництво, в рільництві та контрреволюційну акцію, на розстріл. Присуд є остаточний і не підлягає апеляції.

НОВИНКИ.

— **Перевози меблів, машин, багажів та товарів** виконує дешево та солідно **українська перевозово-спедиційна** кооп. „Гарма", вул. Потоцького 11 а (II. брама) тел. 111-21. 1575 —?

— **Проби хору Т-ва „Львівський Боян"** починаються 24. вересня ц. р. це є в пятницю в домівці Т-ва при вул. Шашкевича 5, III. і відбуватимуться кожного вівтірка й пятниці в год. 7.30 вечором. Приявність усіх Вп. членів хору обовязкова. Нових членів приймає секретар Т-ва безпосередньо перед кожною пробою. — **Виділ.**

— **Перші осінні великі вечерниці!** Широкі кола старшого громадянства та молоді з приємністю приймуть до відома, що 9. жовтня ц. р., в суботу, відбудуться у Львові перші цьогорічні великі осінні вечерниці та що це вечерниці ріднošкільні, уладжені заходом Кружка „Рідної Школи" ім. Т. Шевченка. Протекторат над ними прийняли Вп. Пані Іванна Левицька та Панове дир. Денис Коренець і д-р Маріян Панчишин. Вечерниці відбудуться у салях Народнього Дому („У. Бесіди" та „жовтій салі"). Вступ виключно тільки за поіменними запрошеннями. Хто не дістав запрошення, зволить вибачити та подбати за нього у „Рідній Школі", Сикстуська 46, або в книгарні „Р. Школи", діл „Народньої Гостинниці". Добірний буфет в управі Пань. Одяг візитовий. Музика Гуменного. Початок в 9. год. вечора. З огляду на фірму, яка уладжує вечерниці та на знамениту забаву, яку гарантує дбайлива організація вечора, в салях Народнього Дому повинні зібратися 9. жовтня ц. р. маси старших і молодших громадян та громадянок!

— **Зїзд господинських інструкторок при Товаристві „Сільський Господар" у Львові.** Подаємо до відома, що в неділю 3. жовтня ц. р. відбудеться у Львові зїзд господинських інструкторок, що працюють при Філіях „Сільського Господаря" з такою програмою: 1. Відкриття зїзду. 2. Обговорення організаційної і фахової праці інструкторок. 3. Обговорення професійних справ. 4. Внески і запити. Зїзд відбудеться в помешканні Т-ва „Сільський Господар", Львів, Ринок 10, II. пов. Початок зїзду в год. 10 рано. У зїзді можуть взяти участь як гості абсольвентки обох господинських курсів для інструкторок, які улаштовувало Т-во „Сільський Господар". — **Краєве Господарське Товариство „Сільський Господар" у Львові.**

— **Установчі Загальні Збори Рух. Т-ва „Сокіл І" на Галицькій дільниці** відбудуться в неділю 26. вересня ц. р. в салі чит. „Просвіти", вул. Супінського 21, точно в год. 6. веч. На Збори громадян цієї дільниці запрошують члени основники.

— **Вистава** львівського професійного Союзу артистів плястиків, що обіймає праці Северина Борачка, Владислава Яля, Станислава Тесер і Станислава Мікули, буде замкнена 2. жовтня ц. р. Вистава отворена щодень від год. 10—15, для шкільної молоді вступ безплатний.

— **Зміни в староствах.** Старостою в Скалаті став м-р Тадей Рутковський, дотеперішній віцестароста в Тернополі. Попереднього скалатського старосту Суховського перенесено на рівнорядне становище до Підгаєць.

— **Захист для бездомних.** У Голоску Малім під Львовом побудовано три доми для бездомних коштом 60.000 зол. із уличної жертвенности. Це партерові будинки, муровані і бляхою криті, поділені на 10 однокімнатних мешкань. Знайдуть у них приміщення 42 бездомні родини.

— **Слаба фреквенція студентів.** При вписах у краківському університеті зазначилася слаба фреквенція. Тільки на виділі медицини вписалося досі 360 кандидатів.

— **Пожежа костела під Станиславовом.** У присілку Суха Ліщина громади Боднарів під Станиславовом згорів до тла костел, побудований осторонь місцевости, пів кільометра від найближчих хат. Повідомляючи про цей факт, „І. К. Ц." зробив собі очевидно новий жир для протиукраїнського юдження. Не маючи ніяких доказів і не ждучи на доходження, україножерний орган назвав цю пожежу відразу „зброднічем подпаленем" і виїхав з цілою літанією шовіністичних вигуків проти довколишнього українського населення. Секундує йому „Век Нови", що називає цей факт „рукавичкою, киненою польщині на кресах, і провокацією". Покищо поліція перевела на терені станиславівського повіту багато арештувань. [illegible]

— **Підпал із пімсти.** Під мешкальний дім Теодора Залеха в Язлівчику пов. Броди хтось підложив вогонь. Дім згорів разом зі стодолою, що була повна зборів. Причиною підпалу були маєткові непорозуміння.

— **Літак-велитень.** У фабриці Юнкерса в Десаві викінчили комунікаційний літак, що має місце для 40 пасажирів і швидкість 430 км. на годину. Літак довгий на 26 метрів, широкий у крилах на 35 м. і визначається комфортовим внутрішнім уладженням.

— **Жахлива залізнича катастрофа** склалася в Румунії. Особовий потяг, що виїхав передчасно із стації Чучея, зударився з потягом товаровим. Наслідки були жахливі. Спід румовища добули 10 убитих пасажирів і 22 ранених. Здогадуються, що під румовищами розбитих вагонів находяться ще вбиті.

— **Ріжні вістки.** В Констанці шириться пошесть шкарлятини, наслідком чого закрито всі школи. Досі стверджено 80 випадків. — В г мунській місцевости Шінтені коло Клюжа шириться плямистий тиф і потягнув за собою багато смертних жертв. — Недалеко залізничої стації Ангулем у Франції наїхали на себе два поспішні потяги, причому згинуло 8 осіб і 25 є тяжко ранених.

З кіна.

КІНО „АТЛЯНТІК“: „ПРАТЕР“.

Бідна дівчина, що виступає в одній буді у Пратері опиняється без даху над головою і мусить скористати з гостинности бідного маляря, що має при своїй мансарді вільну маленьку кімнатку. З щирої дружби повстає щира любов, на дорозі якої мусить стояти інтрига багатого панка з темним характером. Бачимо побіжно Пратер, його ріжні атракції з каруселями та шаленими залізничками, бачимо теж гарний баль, напів маскараду, під проводом малярської братії і стежимо за симпатичною грою Магди Шнайдер. Пересічна віденська песа з перевагою трагізму, хоч він кінчиться обовязково добре. Заголовок фільми більше реклямовий, бо справжнього Пратеру в ній мало.

Два московські ґенерали щезли в Парижі.

Приятелі ген. Мілера, наслідника ген. Кутєпова на становищі Союзу б. московських комбатантів повідомили поліцію, що генерал Мілер щез десь від учора вполудне (22. 9.). Генерал мав своє бюро при вул. Колісей. Його несподіване щезнення пригадує щезнення ген. Кутєпова в січні 1931. р.

ГЕН. СКОБЛІН ТАКОЖ ЩЕЗ.

„Парі Міді“ подає, що представник того часопису дістав у помешканні ген. Мілера інформації, що ґенерал вийшов вчора рано до свого бюра, яке покинув в год. 12.30. Він повідомив своє окруження, що ще вернеться пополудні і заявив при тім, що має ще кілька курсів.

Від цієї хвилини ніхто його вже не бачив. На засідання, яке мало відбутися вечором не прийшов.

Ґен. Мілер залишив лист із повідомленням, що має зустрінутись із ген. Скобліном, який з черги має його завести до німецького старшини, військового аташе в одній із сусідніх держав. Генерал заявив, що лишає листа, бо побоюється членів Ґестапо. Коли вчора вечором з питали в цій справі ґен. Скобліна, він заявив, що не знає, що те все має означати.

В останній хвилині повідомляють, що ген. Скоблін також щез.

ЛИСТ ГЕН. МІЛЄРА.

Париська слідча поліція дістала в год. 3. в ночі повідомлення від ґен. секретаря моск союзу комбатантів ген. Куссонського, що ген. Мілер залишив на своїм бюрку лист адресований до Куссонського такого змісту: „Маю сьогодні в год. 12.30 стрінутися з ген. Скобліном на розі вулиці Жасмін і Раффе. Він має піти зі мною на зустрічу з німецьким старшиною і військовим аташе одної з сусідніх держав, Штроманом і Вернером. Вернер є адютантом в тутешній амбасаді. Вони оба говорять добре по московськи. Стріча відбудеться з ініціятиви ген. Скобліна. Можливо, що вони є членами Гестапо, тому валишаю цю вістку“.

У звязку з тим листом ген. Куссонський скликав сходини членів союзу в пізних пополудневих годинах. Скоблін прийшов на збори і заявив, що з Мілером не мав ніякої зустрічі. Дискусія на зборах тривала до год. 2. в ночі. У міжчасі щез ген. Скоблін. Тоді повідомлено поліцію, яка негайно заалярмувала всі місцев і прикордонні поліційні станиці.

Досі нема про обох ґенералів вістки.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Значіння італійської рівноправности на Середземнім Морі.

Дипльоматичний редактор аґенції Стефані пише, що признання рівноправности Італії на Середземнім Морі Анґлією і Францією має особливе значіння, бо воно стверджує, що Італія грає велику ролю на Середземному Морі, завдяки розвиткові своїх морських, сухопутніх і повітряних сил. У міжнародній опінії замітне деяке відпруження.

Дописи.

РАВА РУСЬКА.

Величаве релігійне свято в Раві Руській. В неділю 12. вересня ц. р. відбулося врочисте посвячення відновленої і новорозмальованої коштом коло 30.000 зол. парохіяльної церкви св. Юрія в Раві Руській, яку побудовано ще в 1846 р. у формі простокутній без копул за пароха бл. п. о. Гаврила Пасляеського. Неділя ця глибоко вріжеться в память і багатотисячних мас громадянства, що взяло участь у врочистому посвяченні, і місцевому пароховї о. кан. Твердохлібови Антонові, бо це неділя великого, як на равські відносини успіху кількалітніх його змагань за віднову й розмалювання церкви в повітовому осередку. Акту посвячення доконав Кир Йосафат Коциловський, що прибув до Рави Руської в асист. о. канцлера Грицеляка й о. ігумена Пелеха. Владику на границі міста Рави Руської привитав відділ кіннотчиків під проводом дир. Чіха. Відтак біля церкви перед гарно збудованою і прикрашеною в національні барви брамою в імені духовенства привитав о. декан Михайло Дороцький, від повітових установ д-р Б. Карпевич, від католицьких — п. Приймова Ольга, від міщанства — п. Гринь Косонцький та від найменших з місцевої захоронки — Ю. Богачевський і Славця Бучинська. Крім того витали владику латинський парох кс. Підчервінський, староста Гаврат, начальник суду Божемський, шкільний інспектор Янішевський, бурмистр Голембйовський та іменем неприсутнього кн. Сапіги інж. Раганович, а під самою церквою місцевий парох о. Твердохліб Антін. По привитанні в асисті численного духовенства й маси народу, серед гомону дзвонів владика увійшов до церкви. Треба признати, що іконостас із частиною церкви над престолом, розмальований покійним мистцем Ю Магалевським на взірок нашого старого церковного мистецтва, як і дальше розмалювання церкви відомим мистцем проф. Ю. Буцманюком своєю гармонійною мистецькою цілістю захоплює кожного. І тому за дійсно мистецьке розмалювання равської церкви, яке трівало з перервою кілька літ, належиться повне призвання не лише обом мистцям, але й місцевому пароховї о. А. Твердохлібови, що в таких тяжких на гріш часах зумів поміж своїми парохіянами зібрати таку поважну квоту. Після торжественного посвячення церкви та пояснення у приступній формі обряду посвячення владика відслужив архиєрейську Службу Божу та виголосив незвичайно піднеслу проповідь. У часі Служби Божої по євангелії проповідував о. ігумен Пелех з Жовкви. Ціле торжество, зокрема посвячення церкви, зробило на присутніх могутнє враження. Тому, що в цьому році о. А. Твердохліб, місцевий парох та заслужений громадянський пра[цівник] святкує теж 30-ліття своєї душпастирської пра[ці], [пере]силаємо йому з цього приводу сердечний привіт і побажання, щоб м[іг] ще якнайдовше присвячувати свої [сили] для добра церкви й усіх українських по[...]станов.

Матеріяльна поміч спосібним учням. Заходом Маріянської Дружини Пань у Раві Руській зорганізовано матеріяльну поміч на вдержання вбогої та здібної дітвори у гімназії Рідної Школи в Яворові. Минулого року удержувано в згаданій гімназії ученика Івана Михальци с. Теодора, вбогого рільника з Гійча. На вдержання того ученика минулого року зложили отсі громадяни (в золотих): Бабій Теофіль 20, Бдовор Василь 10, м-р Біловор Корнило 20, д-р Богачевський Данило 18, д-р Гоцький Роман 9, Депутатова Евгенія 5, Золочівський Іван 6, Кашар Іван 20, д-р Карпевич Богдан 20, м-р Котовський Володимир 10, Котович Степан 0.50, Леніова Доміцеля 20, о. Лещук Осип 20, о. Модрицький Ев. 9, Нейова Марія 7, Приймова Ольга 5, Сахрин Гриць 10, Совик Степан 10, о. Тарасович Іван 20, о. Твердохліб Антін 14, Терпелюкова Ольга 2, Целевич Корнило 20. Разом зібрано 275.50 зол. Батько ученика зложив 48 зол. — Разом вплинуло 323.50 зол. Вислано на удержання (і порто) 286 зол. В касі лишилося 37.50 зол. Подаючи це до відома громадянству повіту, просимо цією дорогою всіх Вп. Громадян та установи повіту, щоби і в цьому році не відмовились від жертв, тому, бо і в цьому році звернулися по таку поміч спосібні хлопці з цієї гімназії, а саме Грицина з Тенетиськ, Зауголький із Синькович та Дмитро Думич з Камінної Гори. Всі вони є направду дуже вбогі та спосібні і заслуговують на поміч.

КОМАРНЯНЩИНА.

Свята-концерти в 76-ті роковини смерти Т. Шевченка. Літом цього року ожививлось культ.-освітнє життя в Комарнянщині. До гарних проявів того життя слід передовсім зачислити перший концерт-свято Т. Шевченка в селі Бірче, влаштоване місцевим кружком „Р. Ш.“ та під проводом управителя хору Б. Кревешка. Свято стягнуло чимало учасників: селян та інтелігенції, бо це вперше у відомім до-недавна з крадежей селі молодь зорганізувала хор, який у гарних народніх строях відспівав низку пісень на святі, на якому з промовою виступив д-р О. Утриско з Комарна. Свято лишило по собі гарне враження в селі, з якого хлопці й дівчата брали також участь у вправах на святі філії „Просвіти“ в Комарні 18. VII. ц. р. — Дня 22. VIII. ц. р. влаштувала таке свято у себе і читальня „Просвіти“ в Мостах. Зорганізований у короткому часі міш. хор. під проводом учит. М. Пеленського бездоганно відспівав низку пісень, які враз з гуртовими деклямаціями зробили гарне враження на учасників, між якими завважили ми і чимало громадян зі сусідніх сіл та з повіту дрогобицького. Промову на святі виголосив адв. д-р О. Утриско. Під проводом того ж таки учит. М. Пеленського читальня влаштувала дня 5. IX. ц. р. аматорську виставу „Давно те діялось“. Дохід з обох імпрез призначено на культ.-освітні цілі.

До ювилею філії „Просвіти“ в Комарні. Погода, виняткова цього літа, добра й уміла підготова до свята ще від зими причинились до того, що воно випало знаменито (18. VII). У святі взяла направду участь ціла Комарнянщина за винятком Порча, де молодь за вамстою темних духів, замовила музику у селі. Свято це перейшло в якнайкращому порядку. Про похід висказуються всі з найбільшим признанням. Жаль тільки, що на свято не прибули ані теж словечком не відозвались, хоч були запрошені, численні родини з Комарна й околиці. Разила теж на святі відсутність нашої інтелігенції зі сусіднього Рімна та Колодруб. Свято числом учасників (коло 5.000) і поважним настроєм дало незбитий доказ, що не має вже тут місця поширена донедавна у великій мірі большевицька дурійка, яку переломив уже вповні в Комарнянщині сильний національний фронт. Після того вдатного свята прийшло багато заборон, чи пак обмежень зі староства щодо вправ хлопців і дівчат на фестинах та інших цього роду імпрезах у Комарнянщині.

Попис дитячого садка. Заходом кружка „Р. Ш.“ в Комарні відбувся 15. VIII. в Комарні на майдані під старою церквою попис дитячого садка, в якому взяли участь коло 50 дітей. Гарні вправи, получені зі співами та ріжного роду дитячі гри й забави та вкінці спільна дитяча перекуска при столах просто захопили численну публику. Слід тут згадати, що цього року не пощастилось у Комарнянщині з дитячими садками, бо крім Комарна ведено їх лише в Новім Селі (під умілим проводом М. Ю...івної і в Колодрубах (провідниця Байцарівна). Зате в середині літа перервано ведення садка в Новосілках Оп. а до Горожанни Вел. зовсім не приїхала провідниця і садка, хоч був дозвіл — не ведено.

Заборона оснувати читальню „Просвіти“ в Крукавці Перед кількома тижнями члени-основники чит. „Просвіти“ у Крукавці (присілку, віддаленім на кілька кільометрів від Конюшок Тулиголовських), в якому вже є коло 30 чисел домів, дістали вже вдруге заборону зі староства оснувати читальню. Не помогли виснення голови філії „Просвіти“ в Комарна у старостві, що істнування цієї читальні є конечне з уваги на сусідні комунізуючі громади рудецької суд. округи. В мотивах заборони піднесено таке: „Istnienie Tow. w Krukawcu mogłoby spowodować zagrożenie bezpieczeństwa, spokoju lub porządku publ. Przysiółek ten leży zupełnie odosobiony od innych osiedli, liczy kilkanaście domów i mała ilość członków stowarzyszenia mogłaby być łatwo opanowana przez zamiejscowy element, nie cieszący się wśród ludności dobrą opinją i skłonny do zakłócenia porządku, spokoju i bezpieczeństwa publ. Poza tym jako przysiółek, przynależny do gromady Koniuszki Tul., gdzie istnieje oddawna dobrze rozwinięte Tow.-e Czytelnia „Proświty“ i gdzie drobna garstka członków z Krukawca może dla celów kulturalno-oświatowych łatwo się skupiać“...

КОЛОМИЯ.

Вечір сучасної української поезії. Читальня „Просвіти“ ім. Гр. Сковороди в Коломиї, себто наша молодь університетського ступня, уладила в суботу 18. ц. м. „Вечір сучасної української поезії“ під гаслом: „Нам треба пісні, бурі, грому“... Програму почала М. Кузьміна добре, хоч дещо однобічно щодо змісту, зложеним і з чуттям виголошеним вступним словом, попередженим декламацією „Поетові“ О. Влизька [із] сцени, в якій містяться програмові слова. Дальше

йшли декламації поезій: М. Терещенка „Чайка" (Р. Нагорський), „Плач Ярославни" (мельодекл. Св. Витвицька), Яшева „Експрес" (Е. Малащук), Ю. Клена „Прокляті роки" (Харжевський), О. Влизька „Туман" і „Будешне море" (збірка), О. Теліги „Поворот" (С. Кадобинська), М. Бажана „Слово о полку" (Харжевський), Ольжича „На полях сторожкого сьогодн." і Б. Кравцева „Твердих годин" (В. Стадниченко), Ат. Фальківського „Полісся" (Е. Малащук), І. Наріжньої „Присвята" (М. Кузьма), вкінці І. Мосендза „Вічний корабель" лірична драма (збірна сценічна деклямація). Фортепяновий дострій і режисерія були в руках М. Витвицької. Сам задум такого вечора та його зміст треба вважати щасливим. Був він справді звужений до згаданого гасла, виписаного золотими буквами на темній задній стіні сцени салі Нар. Дому, але вірно характеризував бадьору самопевність виконавців, які намагалися влити її в серця слухачів, на жаль, досить нечисленних. Зате виконання програми викликало деякі застереження. Сьогодні ставимо до декляматорів високі вимоги: чистотою інтонації, правильними наголосами, ритмічним фразуванням та широю передачі вони мусять нас переконати, зворушити, захопити. Під цим оглядом тільки В. Стадниченківна, М. Кузьмівна та А. Харжевський, можна сказати, задовольнили слухачів, подекуди Е. Малащук та Нагорський. Мельодеклямацій („Плач Ярославни", „Поліся") прогомоніли без враження, їх закрила музика. Була й одна зовсім невдатна декляматія. Також збірна декляматія не зробила сподіваного враження. Лірична драма Мосендза, з глибоким ідейним змістом, добре підібрана до вечора й виконана непогано, булаб залишила куди краще враження, якби не половинчна характеризація виконавців; а то строї з XVI. століття були, а характеризації — ніякої... Так не годиться. На програмках подано теж короткі відомости про авторів декламованих поезій — і це добре. На майбутнє такі вечорі повинніб мати одну-дві музичні точки для відпочинку думки.

Дм. Н.

Спорт.

СОКІЛЬСЬКА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ — К. Л. К.

Легкоатлетичний двометч між цими обома товариствами, визначений на неділю 26. ц. м., викликав зрозуміле зацікавлення не тільки серед чинних спортовців, але й серед усіх тих, які цікавляться найкращою ділянкою спорту: легкоатлетикою. По знаменитих вислідах, які осягнули соколи на своїх краєвих змаганнях, будемо мати нагоду побачити, як будуть вони боронити своїх барв у змаганнях із таким сильним противником, як К. Л. К. Оба товариства приготовляються дуже дбайливо до цих змагань, щоб перехилити перемогу на свою сторону.

Як довідуємося, склад сокільської репрезентації уже зложений і він зуміє стати справді грізним для противників. Входять до нього всі сокільські рекордисти й мистці з Ґоннюківною, Гатум, Семенюком і Куровецьким на чолі. К. Л. К. не устійнив ще своєї репрезентації і відбуває остаточні елімінації. Сподіватися треба, що він виставить дружину, яка, памятаючи про спортові традиції К. Л. К., буде гідно протиставитись соколам. Запевнене місце в дружині К. Л. К. мають уже нині рекордисти Ніжанковська, д-р Круль та О. Мартинович.

Організацією змагань займаються спільно оба товариства і це дає запоруку, що програма буде переведена швидко й точно, без томлячих публику проволікань та перерв.

Докладну програму змагань подамо в черговому числі.

Початок змагань: рано в год. 10., пополудні в год. 15-16.

ПРОПАГАНДОВІ ЗМАГАННЯ НАКОЛЕСНИКІВ.

Секція наколесників С. Т. „Україна" улаштовує в неділю 3. жовтня наколесницькі змагання на шляху Львів—Пісочна к. Миколаєва—Львів (70 км.). Змагання відбудуться за чашу бл. п. О. Стефановича і видавництва „Діло".

У змаганнях можуть брати участь тільки наколесники, згуртовані в українських спортових товариствах. Ці змагання відбудуться під гаслом спопуляризування наколесницького спорту між українськими спортовцями й товариствами. Організатори запевнюють усім заміcцевим змагунам безплатний нічліг.

Зголошення приймає Секретаріят С. Т. „Україна", Львів, Сапіги 49, до четверга 31. вересня.

Точніші дані про ці змагання подамо в черговому числі.

УКРАЇНА — ПОГОНЬ (СТРИЙ).

Україна виступить до цих змагань, що відбудуться на гришці Чорних, у своїм найкращім складі з Кравським на лівім крилі, якого Виділ гор і дисципліни на останнім засіданні уповажнив. Сподіємося, що цей метч вирішить українська одинадцятка у свою користь.

Як передметч відбудуться змагання дружин молодших:

Україна ІІ. — Юніори.

На цих змаганнях матимуть виділ змогу оглянути ввесь футбольний доріст України, разом із змагунами, які на будуче гратимуть у першій дружині, а саме: Каратницького й Данева (з Пролому) та Майхера (з Дніпра). Початок передметчу в год. 2. попол., метчу в год. 3.30 попол

ЛУГ — СТШЕЛЕЦ (ПЕРЕМИШЛЯНИ).

Змагання цих дружин за мистецтво Ц-кляси відбудуться в неділю 26. ц. м. в Луговому Городі (Івашкевича, ріг Вулецької). Початок в год. 11. рано.

СТЕП — ПРАЦА ПОЛЬСКА.

Змагання за мистецтво Ц-кляси обох цих дружин відбудуться в неділю 26. ц. м. на Погулянці (40 п. п.). Степ, який тепер веде у своїй групі, є в дуже добрій формі і напевно не схоче іншій дружині віддати першого місця в табелі.

Початок змагань в год. 10. передполуднем. Ціни вступу найнижчі.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Дискваліфікація судді. Довідуємося, що Виділ суддійських справ при ЛОЗПН-і здискваліфікував п. Драйковського, який віз скандально метч Україна — Леґія, та відібрав йому раз на завжди право вести якінебудь змагання копаного мяча. Хоч рішення В. С. С. дуже гостре, проте справедливе, бо припинить може на якийсь час самоволю деяких п. суддів, які є іноді головними спричинниками авантур на гришах.

Русь — А. Ц. Спішська Нова Весь. Дуже важкі мистецькі змагання у східній групі словацько-підкарпатської дивізії відбудуться цієї неділі на гарячому ґрунті у Новій Весі.

ВІДГУКИ ДНЯ.

АУ!...

Чи є в нас правдивий мисливий, що не хотів би поїхати в Карпати, коли вони дрожать від рику оленів?! І чи є такий мисливий, що не мав би себе за правдивого?! Тому, думаю, кожний, хто з картою на зброю чи без хоч раз на засідку, чи підстрілив першу-ліпшу сойку, летить думками туди, де в вересні гомонить відвічний зов кохання і боротьби за нього. Боротьби не обмовою, протекцією, чи викупленими векслями будучого тестя, а отвертою і чесною — на роги і ратиці.

Нас трьох від ряду літ має себе за правдивих мисливих і тому не диво, що від ряду літ вітхаємо за тим, щоби поїхати на рековисько.

Аж цього року рішили невідклично, а рішивши почали заздалегідь мобілізувати валюту. Бо їзда на риковисько не така дешева як комусь здається. Залізничий білет — капля не кажу: в морі, але в ставі. Побути треба три-чотири дні, в далеких горах, на власнім харчі й напитках (ці останні як лік!) і з доданими адютантами (ці знову як ангели-хоронителі перед незнаними пралісами та... недозволеними стрілами!).

Поїздку назначили ми на половину вересня, коли риковисько в самім розгарі, а олені звертають очима як закохані актори. Місце — Підлюте, одно з найкращих риковиськ у світі.

Вересень удався природі, тій химерній галицькій природі, що вміє зробити з весни літо, з літа глибоку осінь, а з осени весну. Вдруге цвитуть бози, зародили суниці, а Стрийський Парк аж гуде! На дворі день у день безхмарна синява, золоте сонце і лагідний вітрець — як не їхати?!

І поїхали.

Про те як заїхали — не цікаво розказувати, бо вже було стільки описів їзди до Підлютого, що тяжко щонебудь нового додати.

На стаційці в Підлютім чекав на нас побережник Микола і кашовар Петро Корнутич, знаний мені особисто ще з вакацій як незрівняний мистець кулінарної творчости від гречаної каші до кулеші включно.

Швидко полагодивши всілякі формальності, ми рушили в гори...

Гори! Якіж вони прекрасні восени! Ранні приморозки підмалювали одноманітну зелень літа, то червінню на буках, то золотом на березах, то бронзом на дубах. Замовкли щоправда літні співаки, та зате заграли на органах королі наших гір — олені. І хоч не рикають саме тепер, але немов якийсь далекий відгомін їх рику блукає по лісах і каже стихнути всім іншим мешканцям пущі.

Дві години тяжкого ходу і ми вже... на дві години ближче до цілі. А ціль — маленька мисливська хатина, притулена до спадистого ребра гори, що здається одинока в цілім світі має український мисливський поздоров на своїм причілку: „Много Стріч!"

Але ніщо не триває вічно. Радісно задихані і весело помучені добиваємось урешті до своєї хатини. Кашовар Петро змісця береться за вечерю, а побережник Микола їде на розвідини.

Сонце поклало голову на недалекий шпиль, хвилю приглядалося нам і врешті почало ховатися за горою. З долів піднялася сиза мряка, а на склони гір простелив вечір фіолетні дивани.

Сидимо перед хаткою і наслухуємо...

Тиша...

Десь тільки потік журчить і злегенька помугикують ялиці.

— Ау! Ау!...

Славко нервово стрепенувсь і вхопив мене за руку.

— Чуєш?... Рикає!...

— Чую! — відповів я більше устами як голосом.

В тій самій хвилині, ізза горбка показався побережник. В будний день пригаслі, байдужі очі старого лісовика — світилися тепер як два вуглики...

— Ходіть сюди! — махнув до нас рукою.

Миттю збігли ми стежинкою і покралися вслід за ним. Від дерева до дерева, від горбка до горбка, вважаючи добре, щоб не наступити на всохлу галузь, або не потрутити камінчик.

— Ау-у! Ауф!..

Гомін покотився лісом як хвиля на озері, наповнив кожну закутину і вливсь в наші груди. Незнана досі мисливська розкіш сколихнула серцем як малим дзвіночком.

А побережник Микола вже стоїть і показує на щось.

На зрубі, при стрімкім обриві стояв — він. Останні проміні сонця падали на його королівську величність, золотили кирею, обсипували рубінами корону.

— Ау! Ау! Виходи хто дужий, хто хоче стати зі мною на чесний смертельний бій за право до кохання! Ау!..

Далеко, десь у гранатовій ярузі озвався другий:

— Я!...

Ще трохи булиб ми свідками чудової сцени двобою королів гір, на жаль не могли, бо... не поїхали.

Наше товариство „Тур" не має вже ловища в Підлютім...

А шкода.

Не кажу я, але може хтось із правдивим талантом дав би врешті українській літературі добрий опис риковиська

Галактіон Чіпка.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

Микола Голубець: КНЯЖИЙ ГАЛИЧ. Бібліотека для молоді „Ранок", ч. 9. за вересень 1937. Стор. 32, 16°

Михайло Романишин: У ГРАНАТОВИХ ГОРАХ. Львів 1937. стор. 136.

На фонд XII. Міжнар. Проти алькогольного Конґресу у Варшаві.

ІІІ. Виказ П. Т. Жертводавців (у золотих).

Пов. Союз Кооператив, Борщів 20, Українбанк „Віра", Перемишль 10, Українбанк Калуш 5, Пов. Союз Кооп. Калуш 20, Українбанк Берестя н. Б. 5, Кредитова „Власна Поміч" Делів 3, Районова Молочарня Отинія 1, Вп. п. Зельський Іван Влоцлавек 1, Маслосоюз Львів 20, Українбанк Станиславів 30, Кооператива „Згода" Львів 5, Українбанк Броди 5, Українбанк Ходорів 2, Кооператива „Верховина" Коломия 3. Разом досі вложено 352 зол.

Головна Рада Т-ва „Відродження" щиро дякує всім П. Т. Жертводавцям, вичисленим вгорі та заразом звертається ще раз із горячим проханням до всіх П. Т. Установ, що не відгукнулися ще на перший заклик — складати дальше датки на покриття коштів XXI. Міжнародного Протиалькогольного Конґресу у Варшаві (12.—17. IX. ц. р.), в якому взяла активну участь численна українська делегація з незвичайним успіхом.

Усім, що вплатили досі даток і тим, що вплатять хочби найдрібніший даток у найближчих днях, вишле Головна Рада брошуру про український відродженецький рух, видану у французькій мові спеціяльно на Конґрес, як також жовтневе число журналу „Відродження", в якому буде докладний звіт з участи української делегації у Конґресі.

Головна Рада Т-ва „Відродження".

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 24. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг".

Субота 25. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг".

Неділя 26. IX. год. 3.30 попол. „Король волоцюг"; год. 8. веч. „Король волоцюг"

Понеділок 27. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг".

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 24. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може".

Субота 25. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може".

Неділя 26. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може".

Понеділок 27. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може".

Український Народній Театр ім. І. Тобілевича:

ГАЛИЧ:
24. IX. Дівча з Маслосоюзу.
25. IX. Княжна чардаша.
26. IX. Шаріка.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

МИКОЛАЇВ:
24. IX. Маруся Богуславка.
25. IX. Жайворонок.
26. IX. Ніч під Івана Купала.

ЩИРЕЦЬ:
27. IX. Хмара.
28. IX. Маруся Богуславка.
29. IX. Гейша.
30. IX. Ніч під Івана Купала.

ЛЬВІВ (Павільон Жид. Театру):
1. X. Хмара.
2. X. Маруся Богуславка.
3. X. год. 3.30 попол. Ой не ходи Грицю...; год. 8.15 Ніч під Івана Купала.

ЛЬВІВ-ЗНЕСІННЯ:
4. X. Воскресення.
5. X. Гейша.

Білети в Союзному Базарі.

КІНА.

АПОЛЬО: „Володар".
АТЛЯНТИК: „Пратер".
ВАНДА: „Кенігсмарк", „Жінка без маски".
ГРАЖИНА: „Кльонд Кармен" з Мартою Еґерт.
ЕВРОПА: „Одна поверх вище".
КАСІНО: „Благословлена Земля" з Павлом Муні.
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Приречення".
МЕТРО: „Малий льорд" і „Циганське дівча".
МІРАЖ: „Пропаще місто".
МУЗА: „Королева танку".
ПАКС: „Прокажена" і „Ординат Міхоровський".
ПАЛЯС: „Трафальгар".
РІЯЛЬТО: „Під твоїм чаром".
РАЙ: „Тато жениться".
СВІТ: „Опир на продаж" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Чарівниця зі Салему", і ревія.
ТОН: „Рамона".
УТІХА: „Пострах опери", ревія „Арабські авантури".
ХИМЕРА: „Зрадник" (уперше у Львові).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Сицилія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 24. вересня 1937.

БЕРЛІН 11.15 Веселі мельодії, 17.00 Солісти, 20.10 Розв. концерт. БІЛГОРОД 20.00 Нар. музика. БУДАПЕШТ 12.05 Скрипка, 17.35 Сальон. музика, 19.50 Форт., 20.40, 21.00 „Циганська фантазія" оп. мельодії. ВІДЕНЬ 19.25 Муз. новини (невидані) у вик. орх. і сол., 20.05 21.00 Нар. драма. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.10 Композ. концерт проф. Кочака Ямади (Японія), КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Форт., 21.40 Розв. музика, 21.00 Концерт квартету. ПРАГА 16.30 Форт. твори Сметани, 19.10 20.00 Популярний концерт. РАДІО ПАРІ 19.00 Форт., 19.30 Фр. сонати, 20.30 Спів, РИМ 21.00, 22.00 „Весела вдова" оп. Легара.

Субота, 25. вересня 1937.

БЕРЛІН 15.30 „Бабське літо" осінні пісні, 19.15 Квінтет, 22.30 Танк. музика, БУДАПЕШТ 17.30,18.00 Сальон. музика, 19.05 Мадярські нар. пісні у супр. циг. орх., 22.00 Військ. орх., ВІДЕНЬ 15.15 Нар. мельодії, 19.10 Концерт військ. орх., 21.40 Соната на віол. і форт., ф-дур Р. Штравса, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Мельодії і ритм. розр.концерт, 19.00, 20.00 Концерт: орх. скр., КОШИЦІ 17.40 „Польська кров" оп. Недбаля (фрагм.), 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 20.40 Розв. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 21.00 Джез, ПРАГА 17.55, 18.00 „Чорний павук" оп. Сутермайстера, 19.20, 20.00 Концерт військ. орх., 20.35, 21.00 „Виноябори" оп. Недбаля, РАДІО Парі 19.15 Вірменські пісні у вик. Мізір-Дюваль, 19.45 Форт., 20.30, 21.00. 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 Вок. концерт, 21.00, 22.00, 23.00 „Ісабо" оп. Масканія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 24. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня. 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник. 7.10 Музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.15 Для шкіл: У пустині та пущі, 11.40 Сен Саенс: Септет оп. 65, 11.57 Сигнал часу. 12.03 Полудневий денник, 12.15 легка музика з гр. пл., 12.20 Комунікат льв. Хліборобської Палати, 12.22 Концерт військ. орх., 13.55 Легка музика з гр. пл., у перерві в год. 14.03 Гутірка ККО, 14.35 Трохи пісні, трохи слова: „Ідемо до Теребовлі" опов. і пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Орхестри та хори, з гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Гутірка з хорими, 16.15 Віольончеля. форт. 16.45 На еміґрантськім кораблі, 17.00 Концерт фільг. орх., 17.50 Вплив людини на підсоння землі. 18.00 Туристичний інформатор, 18.05 Популярна музика з гр. пл., 18.15 Пробоєвики з гр. п.. **18.30 Українсько-польські взаємини в царині мови, виг. д-р Ярослав Рудницький,** 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Зі світа оперетов, концерт орх., спів, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Легка і танк. музика, орх., спів, форт.; у перерві в год. 20.45 Вечірній денник актуальна гутірка. 21.45 Батьки та діти, 22.00 Концерт: орх., спів, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Субота, 25. вересня 1937.

6.15—7.10 Ранішня авд., 8.00 Для шкіл. 11.15 Співаймо пісеньки, 11.40 Е. Герман: Циганська суїта, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Охорона овочевих дерев перед шкідниками, 12.25 Орхестра манд., 14.0, 15.00 Концерт бажань, 14.58 Наша програма, 15.45 Господарські вістки. 16.00 Театр Уяви для дітей: „Казка про тисячемогого" з муз. іл., 16.30 Пісні: мецосопр., форт., 16.50 Італ. образці, 17.50 У борах Цісни, 18.00 Сусп. гутірка, 18.05 Невідомі симфон. твори, 18.25, 18.50, 19.40 Актуальна гутірка, 18.40 Завтр. програма, 18.45, 19.50 Спорт, 19.00 Нар. музика, 20.00 „Осінь" словно-муз. авд., 20.45 Веч. денник. 20.55 Хліборобська преса, 21.05 Передвоєнні сальон. вальси та пісеньки, спів, форт., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танкова музика; у перерві в год. 23.10 „Снобн" монольог.

Радіокутик.

КУПУЄМО РАДІОВИЙ ПРИЙМАЧ.

Без огляду на виразну стандаризацію радіових приймачів, яка полягає на продукції серіями більших партій приймачів, у продажі знаходиться ще така велика кількість ріжних родів і типів, що не тільки звичайний радіослухач, але навіть досвідчений радіоаматор нелегко може зробити вибір. Користання з помочі фахівця можливе лише для небагатьох, а більшість покупців мусить полягати лише на запевненнях продавця, що не завжди має задовільну фахову підготову і до якого покупець не завжди має довіря.

Особливо тепер, у часі фінансової кризи, питання ціни приймача відограє при купівлі рішальну ролю. Тому при виборі приймача треба передовсім знати, яке саме суму можемо призначити на купівлю апарату. Потім треба собі звсувати домагання, які ставимо нашому приймачеві. Тут слід памятати, що кришталковий приймач служить виключно для відбору місцевої станції, або тої станції, в засягу якої знаходиться приймач. Коли нам іде виключно про відбір одної станції на слухальця, то найкращим і найдешевшим, бо таким, що не вимагає жадних коштів експлоатації, буде кришталковий приймач. Коли хочемо авдиції одної станції відбірати на голосник, то найкращий відбір дасть нам кришталковий приймач зі змінцювачем і голосником.

Друга кляса приймачів, ціна яких перевищує вже 120—150 зол. — це лямпові приймачі, які діляться також на кілька категорій. Першою з них буде кляса однообводових приймачів. Це — приймачі з невеликою селекцією, двох або трьохлямпові, виконані звичайно в одній скринці з голосником, що мають елімінатори, призначені для виключення місцевих станцій. Коли ці приймачі засилюються з мережі освітлення змінного струму, то мають ще крім відбірчих ламп — лямпу простовничу, яка стачає постійний струм для підсилювання відбірчих ламп.

Приймачі батерійні і однообводові, тобто такі, що мають один комплекс цівок і один конденсатор для настроювання приймача на дану довжину хвилі, повинні бути так збудовані, щоб зуживали якнайменш струму і то з батерії анодової, як і з батерії жаріння.

Дальша категорія приймачів — це з двома або трьома обводами, також трьох або чотирьохлямпові, ціна яких починається від 300 зол. Завдяки більшій кількости стросвих обводів, тобто більшій можливости фільтрування індукованих в антені струмів, є вони селективніші, тобто легше відбирають окремі висильні станції зі зближеною довжиною хвилі.

Ці приймачі виконані в більш люксусовий спосіб і мають динамічні голосники, що передають дуже правдиво відбірану авдицію.

Найвищою категорією радіових приймачів, ціна яких починається від 400 зол. — є супергетеродини. Вони також діляться на категорії залежно від кількости ламп і спеціяльних властивостей укладів. Клясична супергетеродина має сім стросвих обводів. Бувають супергетеродини із 5-ма обводами, що завдяки спеціяльно дібраним цівкам не уступають клясичним супергетеродинам.

Селекція, тобто здібність окремого відбору висильних станцій, що ріжняться мінімально довжиною хвилі, є в супергетеродинах допроваджена до практичного максимум. Великий засяг, завдяки застосуванню новочасних ламп, що дають велике зміцнення, та ряд технічних уряджень, з яких перше місце займає протизаникове урядження — ставлять супергетеродину на першому місці відбірних радіофонічних систем.

Крім протизаникових уряджень, що лагодять прикрі вагання при силі відбору, які походять від атмосферичних причин (так зв. федінґи), супергетеродини мають ще урядження для тихого строєння, тобто для наставлення апарату на відбір даної станції без шумів, трісків і свистів, при помочі оптичних вказників.

З огляду на те, що всі фабрики приймачів виробляють всі вказані вище категорії, покупцеві приймача залишається тільки рішитися на якусь клясу приймача і особисто порівняти приймачі тої самої кляси продукції ріжних фабрик, щоб набути той приймач, якого тон, звук і естетичні властивости найбільш відповідають покупцеві.

БІРЖА.

Львів, 23. вересня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·43. 89·00, Доляри американські 5.30·00, 5.27·50, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 293·22—291·78, Франки фр. 18·40—17·90, Франки швайцарські 122·00—121·2., Фунти англ. 26·34—26·18, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·20—17·40, Кор. дан. 117·54—116·70 Кор. норв. 132·33—131·35, Корони шв. 135·78—134·80, Ліри італ. 23·10—22·30, Марки фінлянд. 11·66—11·20, Марки нім. 125·00 — 121·00, Шилінги австр. 98·00—96·00, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 132·00 — 126·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·65, 55·50, 55·60, 4 поз. інв. 1 ем. неност., 2 ем. 68·50, серія 83·00, 5 залізн. 58·00, 4 прем. дол. 58·50, консол. 58·25, 58·50, 58·25, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 107·50. Цукор 35·50, Вугоаь 26·00, 26·05, Ліпьпоп 53·50, Моджеїв 9·75, Островець 26·25, Габербуш 44·00,

Львів, 22 вересня 1937.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Ціни Центросоюзу, Львів, за 100 кг льоко вагон станція заладування.

Пшениця одн.	27·00—28·00
Пшениця зб.	26·25—27.25
Жито 1. штанд. (військ. відб.)	22·25—23·00
Жито зб.	20·75—21·75
Ячмінь пашн.	18·00—18·50
Ячмінь 640	18·50—19·00
Ячмінь 680	19·00—19·50
Овес легко задош.	17·50—18·00
„ незадош.	19·00—20·00
Кукурудза жовта	23·50—24·00
Кукурудза червона	24·50—25·00
Ріпак	56·10—57·10
Вика темна нового збору	16·00—17·00
Вика сіра	15·00—16·00
Насіння льону	44·10—45·00
Гречка	16·00—16·50
Конопляне сімя	34·00—34·50
Сонішникове сімя	36·00—36·50
Просо	16·00—16·50
Фасоля Корона руч виб з міш.	32·00—33·00
„ Різен „ „	40·00—41·00
„ Шмальцівка „ „	30·00—31·00
„ Цукрівка „ „	27·00—28·00
„ Краса рафована	23·00—24·00
„ Біла (данфбонен) раф	23·00—24·00

ЦЕНТРОСОЮЗ

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 23 вересня 1937.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	2·90 зол.
1 кг. експорт. вачет . .	2·90 зол.
молоко . . .	15—16 сот.
яйця	4·30 зол.

Тенденція слаба на масло й молоко на яйця звишкова.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10